

vezünk meg, fordulhatunk céljából.

William street,

York.

street, New

t, New York,

székhelye

roadway, New

di értékpapí

sküldő Társa

Second Ave.

M.

er Son & Co.

eba és Euró

san és biato

akon az ó-ha

ok

zeti Bank

és szét nem

nök Charles

hela-voigra

letében, öto

McKeesport

ponatosan a

előjegyzés

bb árkak me

rtelennel k

truster

Trust Co.

Takarék és

ollár. Penn

ainak egyik

enőről ma

és részvé

lőket csek

lára. Pénz

gyűzői iró

gáziate, 1846

egyelőre

állítja haz

Duquesne.

gyek elint

ee. Közjeg

Company, a

kompanyja.

\$100.000

ure alelnök

Cleveland

Youngstown,

gyorsan, ol

án 4 száza

Burger B.

kedelm és

H. B. Ro

ajógyeket

világ bár

ogad.

saio.

amerikai

lának fro

szám alati

nek iró

kar ameri

kkal talá

HÁK

egyleti

lág és

cs szá

ND, O

Pottar

nök.

NK

A.

nykilt

eti

000.00

000.00

pénzt

felké

rmely

vány

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 East 13th Street New York City

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre New Yorkban... \$3.— A vidéken... \$2.50 Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Rooms: 327 East 13th Street New York City

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN. Szerkeszti: SINGER MIHÁLY. EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT. IV. Évfolyam. 93. szám. NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., KEDD, 1907. NOVEMBER 19-én. IV. Year. No. 93.

A TÁRSADALMI REND.

GONDOLATOK A JELENLEGI VÁLSÁG FÖLÖTT.

Válságos idők élünk. A munkások ezrei elvesztették kenyerüket s habár a helyzet remélhetőleg gyorsan megjavul, a beállott válság és az e válsággal járó következmények kell, hogy gondolkozóba ejtsenek mindenkit.

Laevéle, a híres belga nemzetgazda azt mondja: Van az emberi dolgoknak bizonyos rendje, mely a legjobb. E rend nem mindig a létező, hanem az a rend, amelynek léteznie kellene, hogy az emberek boldoguljanak. Isten ismeri és akarja azt a rendet. Az emberek feladata: felfedezni és állandósítani azt a rendet.

S ha kérдем, miért nem keresi az emberiség azt a rendet, amelynek állandósága boldogítani képes, csak egy felelet találók a kérdésre. A jelenleg létező rendessé vált rendtelenség, egyeseknek kényelmeket biztosít, amelyeken tulajdon nem hajlandók.

Az élvezetek után való hajszá, a látványos nyugalom, melyet a vagyonos ember anyagi hatalma folytán a magának ismer, elfelejtetik vele, hogy egy egészségesebb társadalmi rendnek hiánya előbb-utóbb az élvezetek megkaszatásához, a társadalmi rend megzavarásához vezet, mint ezt most tapasztaljuk.

Az „adok, hogy ad” elve érvényesülni kíván és jogosan. Társadalmi életünkben minden viszonyosságon alapul. A vizet, melyet iszunk, ezer kéznek munkája vezet el hozzánk. A kenyér, melyet eszünk, csak számos embernek közvetítő munkájával kerül birtokunkba.

Ha visszamegyünk az emberiség fejlődésének történetébe, amelynek gazdasági részét oly megkapóan esztelni a még csak nemrég itt New Yorkban elhalt Henry George, azt találjuk, hogy akkor, amidőn a kényelem kielégítésére semminemű eszköz nem kínálkozott, minden családnak megvolt adva a mód a szükségleteinek előteremtésére.

Minden család független egésznek képezett, mely önmagára lévén utalva, önmaga teremtette elő mindazt, amit testi és lelki igényeinek kielégítésére megkívánt.

A fokozatos fejlődés fokozta a testnek és a léleknek igényeit és az emberi felfang az igények kielégítésére kieszt ez az eszköz. De ezen eszközöket ezer kéz teremti meg minden egyes ember számára.

És most jön a sértő ellentét, mely világosan mutatja társadalmi rendszerünk korhadt voltát, tarthatatlanságát. A fejlődés elején a családok önmagukra hagyatva éltek és mégis ki bírták ellátni a lét minden követelményét. A fokozatos fejlődés óriási néptömegeket szorított össze egy-egy területre és e néptömegek csakis mindmennyiünknek közreműködése mellett képesek a létfenntartásukra kielégítően előteremteni a szükségeseket.

Aki önmagát el nem vakítja, azt éppen a jelen válság megtanítja arra,

hogy a viszonyok tarthatatlanok. Halálós nyavalyában szenved az a társadalom, amelynek rendjét egy tucsat fegyházba való spekuláns akkép felforgathatja, hogy ezer, meg ezer szorgalmas munkáskéz kenyér nélkül marad, ezer meg ezer komoly és becsületes ember a kétségbeesés örvényébe kerül.

Bevezető soraimban idéztem a belga tudóst, aki azt mondja, hogy létezik egy társadalmi rend, mely az emberek boldogulásához vezet. Vajon mikor józanodnak ki az emberek annyira, hogy azt a rendet felismerjék és állandósítsák?

Singer Mihály.

ROOSEVELT LEVELE.

Roosevelt Tivadar levelet intézett a pénzügyminiszterhez. E levél valószínűleg véget vet a válságnak. Az elnök Panama-kötvények és ötven dolláros jegyek kibocsátását rendeli el. Együttal rámutat Roosevelt a levélben arra, hogy a viszonyok csak azért válságosak, mivel az emberek rémületesen markukban tartják a pénzt és nem forgatják.

A nagyjelentőségű levélre még vizsgáztatunk.

RABSZOLGAÉLET.

Nyugat-Afrika kiáltó nyomora.

Londonból kábelzik, hogy Pinewar Joubert, a búr népek volt tábornoka, szombaton elutazott az Egyesült Államokba.

Az afrikai hős azért jön ide, hogy felhívja az amerikai nép figyelmét arra a lelketlen rabszolgakereskedeleme, mely a portugálok tulajdonát képező Nyugat-Afrikában napról-napra nagyobb mérvetek ölt.

A tábornok elbeszélései egyszerűen hajmeresztők. Egyebek közt azt mondja, hogy szemtanúja volt, amikor a kafferok egyik törzsfőnökét, Molondót lefejezték, fejét egy ládába rakták, amelyet azután egy építendő erőd alapjába falaztak. A kaffereket kényük-kedvük szerint kötik fel a fákra.

Mikor én, — mondja a tábornok, — ez embertelenségek ellen tiltakoztam, vagyonomat elkobozták, sőt az életemet is csak az angol konzul közbelépése folytán menthettem meg. Amerika népét azért kerestem fel, hogy az embertelenségek megszüntetésére kikönyörögjem a közbenjárását.

A DOKTOR UR.

„A Bevándorló” „Magyar hiénák” című közleményéhez.

X. barátom, akivel a pittsburgi „Little Hungary” egyik asztalánál ülve politizáltunk, hirtelen megragadta karomat.

— Nézd meg jól ezt a két alakot... Két fiatal ember haladt el asztalunk mellett és távozott a kávéházból. Az egyik jól megtermett, testes fiatal ember volt, pufók arccal és lángolón vörös hajjal. Életkora a 22—24 év körül. A másik magas, keskeny arcú, barna fiatal ember, a 30 éven még szintén innen.

— Nos, — kérdeztem barátomtól, midőn embereink mögött bezárult az ajtó — miért kellett nekem oly „jó!” meg nézmem ezt a két „alak”-ot?

— És felelt barátom: — Megmondom. Ezek a „Magyar hiénák”. Ugyanazok a szélhámosok, a kik „A Bevándorló”-ban körülményesen leírt módon csaltak ki New Yorkban két „old country”-ba készülő szegény magyar munkásembertől 80 dol-

A KIVÁNDORLÁS KÉRDÉSE.

FARKAS PÁL DR. ÉRDEKES CZIKKSOROZATA.

A „Bevándorló” egyik előző számában felemlítettük, hogy „Az Újság” Farkas Pál dr. tollából érdekes cikksorozat tesz közzé az amerikai kivándorlásról. Adjuk a sorozat első cikkét. Mi magunk csak az utolsó cikk leközlése után fogjuk a sorozatot egy külön cikkben méltatni.

Művelt és cikkek elméleti részére rátérnénk, — mondja Farkas Pál, — nem lesz fölösleges, ha előbb néhány adatot újból konstatálunk.

1870-ben a tulajdonképpen Magyarországi összes lakossága kerekében tizenhárommilliókétszázötven ezer embert tett ki. Ez a szám 1905-ig tizenhatmilliónyolcszázötven ezerre ment fel, a szaporulat tehát több mint három és félmillió.

1870-ben nagyon optimisztikus számítások szerint valamivel több mint egy millió gyermek járt valamelyes népiskolába. 1905-ben már kétfélmillióháromezerezer tanuló van. Állami elemi iskola volt 1874-ben összesen 56, 98 tanítóval, kiknek évi fizetése 89.982 koronát tett ki. 1905-ben van 1993 népiskola 5126 tanítóval, akik összesen 7.248.170 korona közpénzfizetést kapnak.

A mezőgazdasági üzemmel foglalkozók száma 1870-től 1900-ig negyvenkét százalékkal emelkedett. Az iparral, kereskedelemmel, bányászattal foglalkozók száma száz százalékkal.

1870-ben Magyarországi összes vasúti vonalai kiterjedt 3977 kilométert. 1904-ben 17.187 kilométert.

A magyarországi összes pénzügyi befizetett alapokéja 1872-ben 258 millió 912.000 korona. 1905-ben 723 millió 133.000 korona.

A gyárüzemi ipartelepek számát 1870-re nézve megállapítani rendkívül nehéz. Géber Antal dr. kereskedelmi miniszteri fogalmazó számításai szerint mai értelemben vett gyár 1870-ben lehetett 587. Ma számuk 3500—3800 között ingadozik.

Magyarországi összes behozatalának értéke 1870-ben 526 millió korona. Ma 1328 millió korona.

Magyarországi összes kivitelének értéke 1870-ben 526 millió korona. Ma 1355 millió korona.

Egy ország tényleges helyzetéről beszélni igen nehéz, mert a legkülönbözőbb szempontok akadályozzák meg az objektív véleményt. Politikai, társadalmi, gazdasági és egyéb tekintetek azonnal az előtérbe nyomulnak. Mindenki azt látja, amit látni akar, vagy amit látnia kell. Így az utolsó másfél évtized alatt nálunk egy folyvást erősödő pesszimizmus kapott lábra, a mely, úgy látszik, még mindig nem érte el tetőpontját. Három nemzedék után, melyek igen gyakran üres és rendesen csak frazeológiára épített hazafiságot hirdettek, egy új nemzedék jött, amelynek lelkében a szkepszis, a tagadás és a destruktív elemek mindennél erősebbek. Állandóan ismétlik, hogy az ország tönkremegy, hogy már-már a pusztulás szélén állunk, hogy az örvényből éppen csak egy lépés választ el, hogy a kivándorlóknak teljesen igazuk van és hogy előbb-utóbb mindenkinek ki kell vándorolnia. Időleges gazdasági válságok, pangó építkezések és tönkrement szövetkezetek látszólag megerősítik ezt a sötét képet. Még azok is, kiket mindennapi tapasztalatuk másra taníthatna meg, érzik az általános jelszavak szugesztív hatását és félig ösztönzerűen ismétlik azt, amit másoktól hallanak.

A válság azonban más. A történetíró, ki majdan egy felszabadult mulva és kor történetét higgadt mérlegeléssel ítélt meg, meg fogja állapítani, hogy házánk éppen az utolsó négy évtized alatt minden tekintetben és rohamosan fejlő-

dött. A számok, melyekkel e cikket bevezetem, világosan és érthetően beszélnek. Mindenki, aki e kétségbevonhatatlan tényekkel szemben azt hajtogatja, hogy viszonyaink rosszabbodtak, nem tudja, hogy mit beszél. Nem vagyunk optimisták. Kétségtelen, hogy egy gazdasági, mint kulturális téren még rengeteg a tennivaló. Kétségtelen, hogy igen sok kérdésben meg a kezdet kezdetén vagyunk. De egy nemzet fejlődésében negyven esztendő tulajdonképpen alig jön számba, és ha negyven esztendő mégis ily mélyreható változásokat tudott előidézni, napi bajok és napi panaszok nem tevésthetnek meg.

Az ellenvetés látszólag kézen fekszik és éppen a kivándorlásra támaszkodik. A statisztikai adatok kétségtelenül igazat mondanak. De hogy vehessük komolyan következtetéseiket, ha összevetjük őket ugyanezen statisztikának más adataival, amelyek a rohamos és minden oldalon fellépő kivándorlásról szólnak. Ha a viszonyok valóban jobbak ma, mint 1870-ben voltak, miért maradtak az emberek 1870-ben ideháza és miért tódulnak most seregesebb a kikötőkbe?

A válasz erre a kérdésre első pillanatban majdnem paradoxonszerűen hangzik. Igenis, a kivándorlás éppen ezzel a kedvező változással függ össze. A felvidéki tótok és rutének, az alföldi magyarok, a bánáti svábok és szerbek azért vándorolnak ki ma, mert tudásuk nagyobb, értelmi körük tágasabb és gazdasági igényeik fokozottabbak, mint harmincz évvel ezelőtt. Mikor 1890-ben az angol parlament kivándorlási bizottsága ülésezett, Arnold White a kivándorlás főoka gyanánt a „népnevelésből született elégtelenséget” jelölte meg. Nem volna helyes, ha az elégtelenséget csak a nevelésre vezetnénk vissza. Gazdasági indokok legalább is egyenrangú szerepet játszanak. Egy bizonyos szellemi nivón alul fejlettebb gazdasági szükségletek nem jelentkeznek. Az oláh paraszt, aki kunyhóját háziállataival osztja meg, a magyar róna lakója, aki régi jobbágyosztóinak engedve, ötvenkrajzáros napszámért dolgozik, még nem gondol arra, hogy sorsa javulhatna. De mihelyt ez a gondolat felébredt benne, már kezd érdeklődni a hájójegy után is.

Különös jelenség. Ezek az emberek tehát oly kevéssé ragaszkodnak hazájukhoz, szülőföldjükhöz, hogy az első vándorúttól megkapva, hideg nyugalommal utaznak a kikötőbe. De vajjon a kikötőben való hajózással tényleg kivándorlás is? A mai nyelvhasználat mindenkit, aki amerikai utlevéllel elutazik, kivándorlóknak nevez. A kivándorlás fogalma pedig még mindig hazacserejét, új hazáért, új életet, új egzisztenciát keres az ocea-non ton. Tanulmányaink és pozitív tudásunk ezt a képet teremtették meg. Olvastuk, hogy a merev gondolkodású angol puritánok kivándoroltak, mert nem akartak meghajolni az államegyház előtt. Olvastuk, hogy a francia hugonották Kanada tavai mellett telepedtek le inkább, mintsem hogy a protestáns vallásról lemondjanak. Olvastuk, hogy szorongatott hollandus családok a Manhattan-szigeten és a Dél Keresztje alatt találtak új hazát. Mind ezek a kivándorlások tényleg megfelelőek nekünk. A puritán, akit II. Jakab üldözött, a hugonotta, akit XIV. Lajos üldözött, azzal a tudattal szállt hajóra, hogy a hazai partot sohasem fogja viszontlátni.

A XIX. század kivándorlásaiban azonban már két különböző típust különböztethetünk meg. Az egyik megfe-

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O. VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az 6-hazába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 számlák kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B Lajos.

Iel a régi kivándorlásnak, s első sorban Angliára és Németországra szorítkozik és jórészt a század negyvenes és nyolcvanas éve között folyik le. A másiknak bázisa a közlekedési eszközök nagystílű fejlődése, amely által egy ideális munkapiac könnyű szerrel leterelhető. Míg a németek és angolok között a legtöbben azzal a szándékkal távoztak el hazulról, hogy jövő életüket Amerikában töltsék el, az olaszok, az osztrákok és magyarok átlaga néhány évi jó munkát keres, hogy néhány ezer koronát, vagy lírát hozhasson haza.

A kivándorlás e kétféle típusának okai azonosak. A kiindulási pontot Angliában és Németországban, Olaszországban és nálunk egyaránt ott találjuk, ahol az ország fejlődése már egy bizonyos utat megtett. Ez az út egyes osztályoknak és rétegeknek nagy gazdasági és kulturális előnyököt biztosított, más osztályokat és rétegeket pedig a gazdasági és kulturális előnyök tudatára hozott. Angliában például ez az időpont a negyvenes évek elején következik el. Míg 1831-1840 között csak 308.247 ember távozott angol kikötőből Amerikába, 1841-1850 között ez a szám 1.034.556-ra, 1851-1860 között 1.495.243-ra emelkedik. 1853 és 1894 között mindössze 5.238.931 angol vándorolt ki Amerikába.

Érdekes, hogy a kivándorlás megindulásakor az angol mezőgazdasági munkabérek majdnem ugyanazon a szinten állottak, mint amelyen a mi mezőgazdasági munkabérek most állanak. O'Connell 1837-ben a parlamentben kimutatta, hogy egy mezőgazdasági munkás bére Angliában heti 8-10 shilling, ami évi háromszáz forintnak felel meg. Az Omge hivatalos adatai nálunk körülbelül ugyanezt a számot adják meg.

Angliában a negyvenes években már rendkívül fejlett gazdasági élet volt, az ötvenes évek elején pedig az új kapitalisták termelés annyira haladt, hogy Marx gazdasági tanait ezekből a viszonyokból vezette le. Senki sem vonhatja kétségbe, hogy Anglia mai hatalmának és gazdaságának legerősebb alapjait ezekben az esztendőben rakta le és mégis a kivándorlás nagy mértékben éppen ekkor kezdődik meg. Egészen hasonló képet mutat a német fejlődés. 1841-1850 között még csak 985.000 ember vándorolt ki. A hatvanas évek elejétől kezdve azonban nagy és erős gazdasági fellendülést látunk, amely

követlenül a német-francia háborúhoz és az egységes német birodalomhoz vezet. Ehhez képest 1861-1870 között már majdnem egy millió német vándorolt ki (970.000). A szerencsés háború, az ötmillió hadikárpótás azután megalapozza a mai nagy és hatalmas Németországot. Amikor ennek az új stádiumnak hatásai érezhetővé válnak, 1881-1890 között 1.340.000 ember vándorolt Amerikába, ugy 1891-ben a német bevándorlók száma annyi volt, mint az olaszoké, magyaroké, osztrákoké és orosz-lengyeleké együttvéve.

Nézzük most az olasz kivándorlást. 1871-ig Olaszországot az Italia Unitáriaért vívott küzdelmek foglalják el, az igazi haladás csak akkor kezdődik, amikor az Alpesektől Sziacilliaig minden szabad és olasz. 1876-ban még csak 108.771-en keresnek külföldön munkát. Már 1890-ben ez a szám 217.249-re emelkedik. 1901-ben 533.245-nél tartanak, 1905-ben 726.331-nél. Az utolsó esztendőben 800.000-nél több olasz távozott részint Amerikába, részint más országokba. És éppen az olasz statisztika mutatja legjobban, hogy mennyire nem régebbi értelemben vett kivándorlásról van itt szó. 1905-ben például 726.331 kivándorló közül Európa különböző államaiba 273.298 utazott. Arról, hogy Magyarországon, Angliában vagy Norvégiában olasz telepek vagy gyarmatok létesüljenek, még semmit sem hallottunk. Az olasz utas, akár hajón, akár vasuton távozzék, egyszerűen munkát keres.

Összegezzük tehát e cikkek tanulságait. Adatokkal bizonyítottuk, hogy a kivándorlás akkor lép fel, amikor az illető ország már egy bizonyos pontig eljutott a fejlődésben. Adatokkal bizonyítottuk, hogy hazánk az utolsó negyven esztendő alatt ezt a pontot körülbelül elérte. Amerikai kivándorlásunk tehát az egyetemes törvényszerűség szempontjából egészen logikus és természetes.

(Folytatjuk.)

A VÁLSÁG ÁLDOZATA.

A Knickerbocker Trust Company elnökének üngyilkossága.

A pénzválság, mely az utolsó hetekben számos embert a legnyomtasztóbb gondok rablanczára fűzött, emberáldozatot is követelt.

Barney C. T., a new yorki Knickerbocker Trust Company elnöke agyonlőtte magát. Igaz, hogy hozzátartozói és barátai akképp akarják feltüntetni a dolgot, mintha a revolver véletlenségből sült volna el, de ezt még a hírek terjesztői maguk sem hiszik el. Kétségem van, hogy Barney, aki ellen felesége válpöröt indított, aki elvesztet-

te a saját vagyonát és barátait is magával ragadta az örvénybe, a kétségbeesés pillanatában eldobta magától az élet terhét.

Barney harmincz éven át előkelő szerepet vitt a pénzülvilágban. Vagyonát még csak a közel multban tíz millió dollárra becsülték. Nagy tiszteletben állott, mert mindenki kifogástalan jellemű férfiúnak tartotta őt. E tisztelet legjobban abban nyilvánult, hogy 34 előkelő pénzintézet igazgatóul választotta meg őt.

Még csak a mostani válság alatt ismerte meg a világ Barney igazi jellemét. Ő is merész spekulánsnak bizonyult, aki nem rettent vissza semmitől. Kitűdött közben az is, hogy felesége mellett állandóan tartott magának szertőt s hogy felesége gniatt indította meg ellene a válpört.

A társadalom, mely előbb az egekig emelte, most elejtette őt. Annál mélyebben bukott, mert vagyona is elcsúszott. Kérdőjellel változott az élete s a kérdést az egyszer bálványozott ember revolverlövéllyel oldotta meg.

ROOSEVELT ÜZENETE.

A meg nem írott üzenetet már most tárgyalják a lapok.

Roosevelt Tivadar még hozzá sem fogott a kongresszushoz intézendő üzenetének megírásához s az itteni lapok máris tárgyalják annak tartalmát.

Egyes lapok azt állítják, hogy a kongresszuskon további gyökeres reformok végrehajtását fogja ajánlani, míg más lapok megint azt mondják, hogy az elnök a pénzválság folytán megfélemlített kedélyeket fogja üzenetével megnyugtatóni akarni.

Annvi bizonyos, mert ezt Roosevelt maga is mondta, hogy oly intézkedéseket fog ajánlani, melyek a vasutaknak megengedik, hogy a szállítási díjak dolgában egymás közt egyezsége lépessenek, ha mindjárt a kinevezett állami bizottság felügyelete alatt fognak maradni.

Ez minden esetre oly engedmény a vasutasok javára, amelyet ezek hálásan fognak fogadni.

„VISSZÁNDORLÁS.”

Minden hajó sok utast visz Európába.

A munkaviszonyok változása folytán az emberek sok ezrei elmenekülnek az Egyesült Államokból. Az elbocsátott munkások nagy része nem akarja itt elkölteni megtakarított pénzét. Sietnek hazahazálni, ahol a dollár nagy pénz s ahol ennélfogva aránylag kevésből megélhetnek.

Legtöbb az olasz visszavándorló, de

sok a magyar is. A fiemei kormányzó ebből megint tévesen azt fogja következtetni, hogy a magyarok beleuntak az Egyesült Államokban.

Mi óhajtjuk, hogy azok, akik most hazamentek és a tél folyamán hazamenni fognak, oly viszonyokkal találkozzanak Magyarországon, melyek a hazai földön való megélhetést lehetővé teszik. Attól tartunk azonban, hogy, akik most hátat fordítanak Amerikának, sietve fognak visszatérni ide, mihielyt a válsággal felidézett kavargások lecseendesülnek.

BRYAN J. VILMOS

Elfogadja, ha elnöknek jelöltik.

Jövő esztendőben tudvalevőleg elnök-választás lesz. A politikai szakácsok persze már most sürögnek-forognak és nem kis mértékben ők az okai annak, hogy a jelenlegi válság ólomcsapattal nehezedik az országra.

Mindakét párt vezéreinek főgondját az képezi, hogy ki is legyen a legalkalmasabb jelölt az elnöki hivatalra. A demokrata párt vállairól Bryan Jennings Vilmos leoldotta a gondnak terhét. Amint ugyanis szűkebb hazájából, a Nebraska állambeli Lincolnból jelentik, Bryan kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja, ha azzal megkínálják fogják.

Bryan tudvalevőleg már kétszer „szaladt” s mind a kétszer elbukott. Kérdés most már, vajjon a demokrata párt újból pályára fogja-e emelni az önként kínálkozó jelöltet.

NOE NAPLÓJA.

A modern pénzesinálás titka.

Amerikában, a szélsőségek e legnagyobb hazájában terem a legtöbb szélhámos. A pénzesinálásnak ezer titkát felfedezték már, de Európa egyik legfontosabb svindlőjére Amerika népe még nem fordított figyelmet. Az idő azonban ezeket a szélhámosokat, a régi-ség-hamisítókat is magával hozta.

Michigan államban történt, hogy nyolce szavahíható polgár jelenlétében a munkások a föld mélyéből kiásták Noé apánaknak rézbe véssett naplóját. A nyolce ember meghökken. A csodálkozás nem sokáig tartott. A másik napon már Wisconsin állam egy dúsgazdag gyárosának áruba boesátották Noé apának naplóját, aki azonban nem „ugrott”, hanem megvizsgáltatta szakértővel és akkor felajánlotta a „régiségnek” rézben fekvő értékét.

A régiséget áruló michiganiak sáfárvé távoztak, de a dolgot kiderült s vele együtt az is, hogy ilyen rézből készült régiség-hamisítványokkal már el

beszélni szokta Gabriella az anyjával — így szólott a színésznő:

— Délután láttam Pesten a vadraczot. Fehér automobilon ült és már egészen deres.

Gabriella — éppen olyan kedvében volt, — a szívére szorította a kezét. — Automobilon fogunk járni, anyuska.

A színésznő nevetett.

— Bolond vagy, leányom. Talán már azt is elfelejtette a vadracz, hogy én a világon vagyok.

Gabriella nem felelt, csak nagyon mélyen elgondolkodott.

Másnap szalagvásárlás ürügye alatt Pestre ment az omnibuszszal és egész nap csatagolt az utcákon. De a fehér automobil sehol sem látta. Találkozott egy színésznő ismerősével, akinek azt panasolta el, hogy megunta az életét és már csak azon gondolkodik, hogy a Dunába vesse-e magát, vagy mérgeget igyon.

Estére járt az idő, amikor ismét Budára ért és utját a színháznak vette. Amint kilépett az alagútból, nagyot dobbant a szíve. A színház előtt egy fehér automobil állott, éppen olyan, amelyről ő ábrándozott. Egy belső hang azt sugta neki, hogy itt van az apja, látni fogja... Izgatottan sietett be a színházba és csakhamar megmutatták neki a vadraczot egy páholyban. „Csuf, szürke majom” — gondolta magában, mert valahogyan nem szerette egyszerre az apját. Inkább az öreg Cserire gondolt, a koldus komédiásra, aki talán éhenhalt valahol az országuton, míg ime ez itt páholyban ül és akkora gyémántgyűrű ragyog az ujján, mint egy lámpás. Gabriella le nem vette a szemét az apjáról. Ellenséges indulattal figyelte minden mozdulatát, arcának kifejezését. Egyszerre az anyja hang-

vannak árasztva az Egyesült Államok. A hamisító bandának tagjai Michigan állam legelőkelőbb emberei, köztük egy volt államtitkár.

Noé naplója azonban azóta nem került elő, pedig sok ember szeretne bepillantani annak kétségtelenül érdekes feljegyzéseibe.

OSZTRÁK LOVAG

New York egy utcasarkán meghal.

Lapunk szerkesztőségének szomszéd-ságában pusztult el az utcán egy fiatal osztrák, Weneulenski lovag, akiről azt állítják, hogy Ausztria legelőkelőbb családjai egyikének leszármazottja.

A fiatal lovag értesülésünk szerint nem ment semmi foglalkozás után s csakis abból a pénzből élt, amelyet állítólagosan dúsazdag atya a new yorki főkonzulátus utján küldött neki.

VASUT A VIZ ALATT.

Szombaton tették meg az első próbát.

Irtunk annak idején arról, hogy New Yorkot Brooklynnal földalatti vasutall kötik össze, hogy eleget tehessenek a napról-napra növekedő forgalomnak.

A víz alatti alagút immár elkészült és szombaton ejtették meg az első gyakorlati kísérletet a víz alatti vasutal, Noble főmérnök hivatalnokai karával a new yorki oldalon helyet foglalt a kocsiiban és esengetésére megindult az utazás a víz alatt. Az alagútak azonban csak a felét koocszták be, mivel a másik felét a brooklyni oldalon biztonság szempontjából még egyszer felül akarják vizsgáltatni.

KOVACS ARTHUR ELEK ur III. és Állambeli EAST ST. LOUIS-ban és környékén képviseli lapunkat minden tekintetben. Ottani válltársaink ügyes-bajos dolgalkban forduljanak hozzá. Címe: 719 So. 10 street, East St. Louis.

THE AMERICAN NOVELTY CO. Felhívjuk olvasóinknak figyelmét az „American Novelty Co.” két hirdetésére. Ha Magyarországon lakó hirdetteiket meg akarják valamivel lepní, forduljanak oda.

INGYEN KAP... KISS EMIL bank... HAJÓ VASUTI JEGYET... PENZI... KISS EMIL... 1049 SECOND AVE NEW YORK.

TÁRCZA.

GABRIELLA APÁI.

Irta: Krúdy Gyula.

Lakott Budán néhány esztendő előtt egy kertés házikóban egy „színésznő” a kis leánykájával. A kis leány kifejlett, tizenégy esztendő formá gyerek volt s ugyanazért gyakran, idegenek között, ugy szerepelt, mint az édesanyjának a nővére, mert szegénykének nem volt apja. Azaz, hogy volt, kellett, hogy legyen, de éppen az volt a hiba, hogy a „színésznő” maga sem tudja biztosan. Két, vagy talán három férfi is kombinációba lett véve, de dönteni nem lehetett addig, míg a leányka fel nem nőtt.

— Akkor majd meglátjuk, melyikhez hasonlítasz a czudarok közül! — mondogatta a „színésznő”, amíg gyermekét térdén ringatta.

Gabriella — ez volt a kis leány neve — tíz esztendő korában kezdett hasonlítani nagyon kicsit valakihez, valakihez... Egy részeges vidéki komikushoz, aki pedig már régen elzúllott abban az időben, amikor Gabriella a világra jött. Az anyja rémülten simogatta el a kezével a leányka arcvonásait. Fújta, dörzsölgötte, mint a fájós helyeket.

— Ne, ne, — mormogta, — inkább ne hasonlits Gabriella senkihez, ha már a bunyevác milliomoshoz nem hasonlíthatsz.

Mert egy millomos is volt kombinációban, akinek az volt a passziója, hogy pészgöben fűrszlötötte meg a vidéki Thátiát, ha elkaphatta. A színészek azonban féltek tőle, mert garázda, erőszakos ember volt, aki néha hetekre elcsúszta

vendégeit valamelyik tanyáján. Erre az emberre gyanakodott sokáig a „színésznő”, de a vadracz, amint odahaza a milliomost neveztek, hallani sem akart a dolgról. Volt azokiválti szö egy katonatisztról is. Az vállalta volna szegény gyereket, de ezt már maga a „színésznő” sem akarta.

— Nem, fiam, — mondta neki anyáskodva — magad sem tudsz megélni. Hagyd el, mi majd csak megleszünk valahogy.

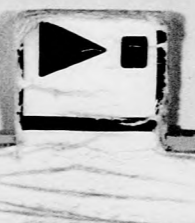
Gabriella tudott az apjáról, mert az anyja sokat beszélt neki rólok. (Néha, mikor igen engedékeny volt a „színésznő”, még az elzúllott komikusról is megemlékezett: „akkor még igen könnyven vettem az életet — mesélte a kis leányának — a felesége lehetett volna, talán még sem halt volna!”) S Gabriella azt választotta az apái közül, akit éppen akart. Szeszélyes, affektáló leányka volt Gabriella, aki néha azt vágta oda a többi színész gyermekeknek:

— A ti apátok csak rongyos komédiás, de az enyém a császár kabátját viselte.

Máskor a millomosról ábrándozott és sorban elgondolta, hogy mi mindent fog neki az apja venni — majd egyszer. Leginkább egy nagy fehér automobilra gondolt, amely töfögye vinné az anyja ruhás-kosarát a színházhoz esténként és az összes színésznők megpukkadának. Majd megint, ha a nézőtérén ült és az előadást nézte, a taps és a siker eszébe juttatta harmadik apját is és fitymálva nézett körül.

— Olyan színésze sohasé lesz több, mint amilyen az öreg Cseri volt, — mondta a szomszédainak és kipirosodott az arca. Otthon, színház után sirva borult az anyja kebelére és bánatosan mondta:

— Oh, mama, milyen szerencsétlen vagyok. Más gyermek elmehet az apja

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

KÖNYÖRÜLJÜNK.

Felhívás jótékony adakozásra.

Ohio állambeli *Martinsferryből* hangzik felénk a segélykiáltás. *Iván András* és *Regézi József* honfitársaink intézik hozzánk **VISZLAI MIHÁLY** érdekében.

Viszlai Mihály még csak hónapok óta van az országban s máris áldozta a sorvasztó munkának. Nyomorokká lett a kezén, lábán. Eddig fivére tartotta őt. Néhány hét előtt ez is meghalt. Minden támasz nélkül maradt. Munkára még sokáig képtelen lesz. Könyörüljünk meg rajta. Nyilj meg számára a magyarok szíve. Adjon mindenki annyit, amennyit tud. Minden centet nagy köszönettel fogunk fogadni és e helyütt nyilvánosan nyugtázzni. Adjunk gyorsan, nehogy szenvedő honfitársunk nyomorultán elpusztuljon. Minden adományt így czimzendő: **BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, New York.** A „Bevándorló” szerkesztője két dollárral megnyitja a gyűjtést. Hadd jöjjenek a többiek. Nemesszívű olvasóink követni fognak bennünket.

Ujabb adakoztak: *Iván András* Martinsferry \$1, *Regézi József* Martinsferry \$1, *Csonotos János* Martinsferry \$1, *Krethlik Mihály* és *Pásztor József* Martinsferry 50—50 cent.

LOÓSZ GYULA KÁLVÁRIÁJA. Regénybe illő dolog esett meg *Loósz Gyula* new yorki honfitársunkkal. A regény, amelynek egyik fejezete a napokban játszódott le *Butts* new yorki rendőrbíró előtt, tíz év előtt szövéődött Budapesten. Akkor *Loósz Gyula* a Ganz-gyárban volt alkalmazva és a keletnél sürűbben találkozott egy falujaliban szűpséggel, a zalamegyei *Kerkánemetujfaluból* Budapestre került *Szabó Mária*val, aki mint szobacizius bizonyította Budapestre a zalai leányok rátermettségét. *Gyula* és *Mária* megszerették egymást és csakhamar egymásé is lettek — papi áldás nélkül. Szerelemük gyümölcsökét hajtott, de a három gyermek közül kettő meghalt. A két gyermek halálával mintha egy fekete kéz belenyúlt volna a szerelmesek világába is. Az édes órákat keserű napok váltották fel, míg végre különváltak. Évek multak. A különváltak hírt sem vettek egymásnak. A véletlen azonban megint a kerítő szerepére vállalkozott. *Loósz Gyula* és *Szabó Mária* három év előtt *New York* utcáin viszontlátták egymást. Szívükben feléledt a régi szerelem és megfogadták, hogy egymásnak élnek, ha egyszer a sors ismét összehozza őket. *Loósz Gyula* jól keresett akkor. Bérelt egy szép lakást, vásárolt csinos butorokat, feleségét és gyermekét jóléttel vette körül. Egy este nagy meglepetés várt *Loósz Gyula*ra. Amint a munkából hazakéért, üres volt a lakás. Nem volt abban sem asszony, sem gyermek, sem butor, sem pénz. *Mária* megugrott és magával vitt mindent, amiért *Loósz Gyula* éveken át fáradozott. A megcsalt és meglöpt férfit eleinte tombolt ugyan dühében, de elvégre belenyugodott soróba. *Wagner Lajos* barátjánál és honfitársánál meghuzta magát és dolgozott tovább. Már-már begyógyult a szíve és a — zsebén csett seb, mikor 1906. évi július 16-án elfogták. *Szabó Mária* fogatta el. Azzal vádolta *Loósz Gyula*t, hogy hűtlenül elhagyta, hogy sem róla, sem gyermekéről nem gondoskodik. *Cornell* bíró előtt került az ügy tárgyalásra és *Hunfalvy Hugó* magyar ügyvéd, aki már sok hinárba jutott honfitársat segített ki a bajból, ügyesen

kardoskodott védenze mellett. *Szabó Mária* nem bírta bizonyítani, hogy *Loósz Gyula* vele törvényes házasságra lépett s így a bíró a vádlottat felmentette. A kudarc azonban furiát esniált az egykor édesen turbékoló *Szabó Mária*ból. Üldözöbe vette *Loósz Gyula*t. Mozgásba hozott mindenkit és mindent. *New York* város szegényügyi osztályát, a new yorki magyar főkonzultust, amely még ügyvédet is rendelt ki melléje. *Loósz Gyula* azonban nem tehetek semmit. Ő dolgozott tovább. Most már egy brooklyni vasöntődeben egy még jövedelmezőbb álláshoz jutott. *Szabó Mária*t *Loósz Gyula*nak szorgalma, békés haladása nem engedte nyugodni. A minap a yorkvillei rendőrbíróhoz ment, ahol megint azzal vádolta őt, hogy hűtlenül elhagyta és sem róla, sem gyermekéről nem gondoskodik. A bíró persze kiadta az elfogatási parancsot. *Loósz Gyula*t megint elfogták. Ismét *Hunfalvy Hugó* védte az ártatlanul meghurcolt embert. De *Butts* bíró az asszonyt pártjára szegődött. Nem az asszonytól követte a házasság fenállásának, de *Loósz*tól a házasság fenn nem állásának bizonyítását. *Hunfalvy urat*, a ravasz ügyvédet azonban ez sem ejtette kétségbe. Áthozatta az előbbi tárgyalási iratokat, amelyekre *Cornell* bíró sajátságosan feljegyezte, hogy *Loósz* felmentendő volt jogérvényes házasság hiányában. Ez hatott és *Loósz* az ügyvéde oldalán mint szabad ember hagyta el a bíróságot. *Szabó Mária* haragja most már nem *Loósz* ellen, hanem az ügyvéd ellen fordult, akit meg is fenyegetett. *Hunfalvy ügyvéd* azonban tudtukkal sohasem ijedt meg a szép nemtől, de ennek legharagosabb képviselőjétől sem.

KI LEHET AZ ÖRDÖG? Pittsburgból írják nekünk, hogy ott *Vámos András* gyári munkás egy verekedés következtében meghalt, özvegyet és árvákat hagyva maga után. *Vámos* a verekedés napján *Gursal Jánossal* *Home*steadre ment, ahonnan késő este, megsebesülve került haza. Felesége kérdésére azzal felelt, hogy az ördöggel verekedett. Másnap reggel meghalt. A hatóság most az ördögöt nyomozza, elővigyázatból azonban letartóztatta emberölés címén *Gursal Jánost*.

MAGYAR COAL COMPANY. Az Ohio állambeli Parletten levő Magyar Szénbánya-Részvénytársaság vezetését ezuttal a saját érdekében még egyszer felszólítjuk, hogy kötelességének velünk szemben haladéktalanul feleljen meg. A *Bevándorló* kiadóhivatala.

NE ÖLJ! A Middlesexi bíróság elfőtörtökön tíz évig tartó börtönrre ítélte *Szöke János* tizenkilenczéves honfitársunkat. Szökét azzal vádolták, hogy augusztus 12-én *Port Readingen* egy lakodalom alkalmával *Molnár Mihályra* és *Katkó Ferenczre* lött. *Molnár* annyira megsebesítette, hogy ez másnap meghalt. *Szöke* a tárgyaláson azzal védekezett, hogy önvédelemből nyult a revolverhez. A bíróság ezt a védekezést nem fogadta el és a fenti büntetéssel sújtotta lövöldöző fiatal honfitársunkat. A tárgyaláson *Révész Imre* new brunswicki honfitársunk képviselte a *Bevándorlót*. Honfitársunkat *Stricker József* perth amboyi ügyvéd védte egészen díjmentesen. *Kiss Sándor* perth amboyi honfitársunk fia pedig nagy összeget áldozott, hogy tanukat kerítsen annak bizonyítására, hogy *Szöke* önvédelemből cselekedett. Minden nemes fáradozás kárba veszett azonban.

LETESZI AZ ÖZVEGYI FÁTYOLT. Kinos feltűnést keltett három év előtt

a hír, hogy *Tenner Zsigmond* new yorki honfitársunk, akit áldozatkészségénél és lekötelező modoránál fogva mindenki becsült, agyonlőtte magát. Ravatalát körülállotta a new yorki magyarság színe-java és mindenki megsajnálta a szegény asszonyt, aki bánatának súlyát alig bírta elviselni. Az idő azonban sokat gyógyít, kigyógyította *Tenner Zsigmond*ét is keservéből. Most leteszi az özvegyi fátyolt. Ertesülésünk szerint a jövő hónapban *Goldschmidt* lesz belőle.

ELÜTÖTTE ÖKET A VONAT. Vigyázatlanságának áldozata lett *New Jersey* állambeli *Whartonban Takács Pál* honfitársunk, ki *Balog János* barátjával *Whartonból* *Doverbe* igyekezett. A vasuti síneken haladtak tovább s midőn az egyik vonat elől ki akartak térni, egy másik, hátulról jövő vonat elütötte őket. *Balog János* nehéz sérülésekkel került ki a szerencsétlenségéből, de *Takács Pál* áldozata lett a vigyázatlanságának. A minap temette őt el *Messerschmid Géza* passaicai r. kath. plébános általános részvét mellett.

PÖR A GYERMEK KÖRÜL. *Tokaji Árpád* brooklynbán lakó fiatal honfitársunk, akinek apja, *Tokaji Béla*, brooklyni politikai életében élkező szerepet visz, bajba került a szerelem révén. Viszonyt folytatott ugyanis egy *Harris Ada* leányzóval és ennek a viszonyznak fiokázandó következménye lett. *Árpád*, a fiatal apa, magához vette a gyermeket, akit az anyja a maga számára visszakövetel. Emiatt a bírósághoz fordult, amely most szombaton tárgyalta az ügyet. *Tokaji Árpád* *Burr* bíró előtt beismerte apaságát, beismerte azt is, hogy a gyermek nála van s elmondta azt is, hogy az anyjának azért nem akarja visszaadni, mert ledér életmódot folytat s így a gyermek nevelésére alkalmatlan. A brooklyni *Salomon* a gyermek dolgában még nem birt elhatározásra jutni.

MEGÉGETT MAGYAR CSELEDELENY. Egy ugyancsak magyar kereskedőnél, *Quittman Bernátnál* szolgált a *Boldizsár Boris* nevű fiatal magyar cselédeleány. A minap főzés közben kicsapott a kályhából a láng és megnyaldosta a fiatal leánynak ruháját, mely nyomban megfogta a tüzet. *Boris* rémületben az utczára szaladt, ami persze csak szította a lángokat. *Gazdája* utána rohant és egy takaróval eloltotta ugyan a tüzet, de közben a leány annyira összeégett, hogy most élet-halál között lebeg a kórházban.

CSATLAKOZZUNK AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGHEZ. Minden amerikai magyarnak erkölcsi kötelessége, hogy az *Amerikai Magyar Szövetséghez* csatlakozzék. Felvilágosítással szolgál a titkári hivatal. 515 Superior Building, Cleveland, Ohio. Minden pénz a pénztárnokhoz küldendő, akinek czime: *George M. Koráchy* care of Woodland Ave., Savings & Trust Co., Cleveland, Ohio.

REINHARDT FERENCZ ur a *Bevándorló* számára *New Jersey* államban és *Pennsylvania* keleti részében dolgozik. Fel van hatalmazva előfizetési díjak felvételére és nyugtázására. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe.

RÉVÉSZ IMRE ur *New Brunswicken* és környékén képviseli a *Bevándorlót*. Előfizetési és hirdetési díjak felvételére és nyugtázására fel van hatalmazva. Ajánljuk ottani honfitársaink figyelmébe.

SOUTH BETHLEMEM
„A *Bevándorló*” egyes szám ára 3 cent.
A UNITED FURNITURE CO.
522—524 E. 3. utcazi üzletében kapható.

AMERIKAI DOLGOK.

ARANY A HADIKÖLTSÉGRE. *Morgan Pierpont* tudvalevőleg a francia bankcégekhez fordult, hogy 20—40 millió dollárnyi aranyat kaphasson. Az alkudozás azonban megakadt és *Morgan* angol cégekhez fordult. A francia lapok ebből kifolyólag találgatni kezdtek és hosszas vezércikkkezés után megállapították a következőket: Amerikában tulajdonképpen nincs is pénzváltás. A bankbukások és az egész hüho csak politikai fogás. Amerika egy Japánnal megvívandó háború előtt áll és ennek a háborúnak költségeire kell az a rengeteg sok arany, amit most pénzváltás örve alatt visznek be, hogy kevésbé legyen feltűnő.

KILENCZ HALOTT. A Michigan állambeli *Sault St. Marie*ből jelentik, hogy a canadai határ mellett fekvő *Sault* közvetlen közelében vasuti szerencsétlenség történt, melynek kilencz halottja és számos sebesültje van.

MI A WISKEY? Az Egyesült Államok főügyésze nagyon aggályoskodott, vajjon azok a whiskeyk, melyek az alatt a név alatt kerülnek forgalomba, csakugyan azok-e? Vette magának a fáradságot, elment *Roosevelthez* és a *Fehér Házb*a és a próbákkal igazolta, hogy nagy része a whiskeyknek mindenféle keverék és pedig olyanok, melyek törvénybe ütköznek. És megindul legközelebb a pálinkaégetők ellen a hajszja.

A PAPA ÉS A MINISZTER. *Metcalf* tengerész-hadapródnak a papája a tengerészeti miniszter. És a tengerészeti miniszter *Metcalf* összeütközésbe került *Metcalf*ffel, az apával. A fiatal hadapród *Völegény* és *Metcalf*, az apa örül a fia házasságának. Azt mondja, se szebbet, se jobbat nem választhatott volna a fia. Igen ám, de *Metcalf*, a tengerészeti miniszter kénytelen volt *Metcalf*nak, a hadapródnak megtiltani a házasságot a szabályok értelmében, mely szerint házasoni hadapródnak nem szabad. Várjon, míg hadnagy lesz. Hiszen most még nem tudná eltertaní a családját. S miköz a miniszter szigorú hangor elmondta a mondkáját, hazament és szivarszó mellett szedte a fiuval együtt a kegyetlen szabályokat.

HUNTCHAKIST-BOSZU. *Kethishian* Sanagott *New York* egyik 9-ik avenuei koresmájából haldokolva szállították a *Roosevelt-kórházba*. A koresmában rosszul lett *Kethishian* és egy sarokba félrehuzódott, amikor egy öttagú társaság rontott be, egyenesen neki támadt és halálra szurkálta. A rendőrség azt hiszi, hogy a merénylők a *Huntchakist*-banda tagjai és emiatt kétszerez erélyvel indult meg a nyomozás.

BUFFALO BILL SZERELME. *Buffalo Bill*, polgári nevén *Cody F.* Vilmos ezredes neve belekeveredett egy válópörbe. *Gould Howard* asszony válik az urától és a válópörben a férj azzal a váddal állott elő, hogy felesége leánykorában viszonyt folytatott *Buffalo Bille*l. A vád bizonyítására a férj *Mour* kisasszonyt, aki *Londonban* él, kérte kihallgatni, akinek maga az asszony mondta el, hogy viszonya volt *Cody* ezredessel.

CORTELYOU BESZÉL. A kereskedők szövetségének *New Yorkban* tartott ünnepélyén *Cortelyou* pénzügyminiszter is tartott beszédet és elmondta, hogy a pénzváltásra való tekintettel a kormány az ország különböző részeiben 226 millió dollárt helyezett el, ami a népet bizonyára meg fogja nyugtatni és mihelyt a megingott bizalom újra megerősödik, a nép ismét csak vissza fogja

vinni pénzét a bankokba. A miniszter azonban azt is észrevette, hogy nagyon sokan a mostani zavaros állapotokat kihasználják és törvényellenes módon üzérkednek és erre vonatkozólag már jó előre bejelentette, hogy a törvényt a legnagyobb szigorral fogják alkalmazni.

AGYONLÓTT RENDŐR. *Brooklynban* *Morse*, egy óriás néger a nyílt utcán egy asszonytól elrabolta pénztárcáját. *Kavanagh* rendőr véletlenül meglátta és el akarta fogni a feketét. Ez azonban revolvért rántott és a rendőrt lelőtte. A nép erre aztán üldözöbe vette. De három rendőr ügyesebb volt a tömegnél, *Mors*et elfogták és meg is mentették a nép dühe elől. A rendőrállomáson a fényképezés elé állították, illetve ültették. Hanem amikor alája tolták a széket, a néger iszonyatos ordítással ki akarta szakítani magát a rendőrök kezéből. Azok azonban, mikor már nagyon ficzánkóldott, egyszerűen lenyomták a székre, hogy mozgazzani sem tudott. *Morse* közben elájult. Mikor nagy sokára magához tért, álmélkodva nézett körül s elmondta, hogy azt hitte, miszerint a villamos széket tolják alája s azért ordított s ijedtében elájult. A rendőrök azzal nyugtatták meg, hogy egyelőre még nem a villamos székre ültették.

NEW YORKI KÉP. A felsőváros egy elhagyatott házának folyosóján egy javakorban levő férfiúlt holtan találtak. A rendőrorvos megállapította, hogy a hideg és éhség ölte meg. A személyazonosságát nem volt miből megállapítani. Magyarországi olvasóink azonban talán sok mindent fognak megérteni abból, hogy *New Yorkban* egy negyvenéves, erőteljes ember éhenhalt!

ALSZIK KÉT NAPON ÁT. *Christellia János*, egy new yorki könyvkereskedő, a *Lincoln-kórházban* fekszik, ahol az orvosok sehogys sem bírják öt hosszú álmából felkelteni. *Christellia* péntek este lefeküdt s miután hozzátartozói szombaton reggel nem bírták felébreszteni, a kórházba szállították, ahol tovább alszik. Az orvosok attól tartanak, hogy az alvó beteg álmában fog éhen veszni.

ROOSEVELT A NÉGEREK ELŐTT. *Washingtonból* jelentik, hogy *Roosevelt* *Tivadar* a négerék által látogatott *Howard*-egyetemen a rektor beiktatása alkalmából nagy beszédet mondott. Az ünnepséget egy kis baleset előzte meg, amely két ember sérülését vonta maga után. Az előcsarnok padlózatának egy része ugyanis leszakadt. *Roosevelt* a beszédében kiemelte, hogy a rabszolgák felszabadítása óta a négerrek 350 millió dollárnyi vagyont gyűjtöttek és hogy ötszáz ezer négernek saját háza, birtoka van. A néger — mondá *Roosevelt* — törekvéseiben még sok akadályba ütközik, de kell, hogy ez akadályok csak annál nagyobb törekvése buzdítsák őt.

AZ INDIÁNUSOK ENGEDNEK. Említettük, hogy a Út indiánusok hadilábra állottak a fehérekkel szemben s hogy ellenük katonaságot kellett kirendelni. Amint most *Nebraska* államból jelentik, a zendülést leverték s az indiánusokat a *milwaukeei* *vauston* mnnkába állították.

A 46-IK ÁLLAM. *Szombaton* reggel egy sastollal irta alá *Roosevelt* *Tivadar* az okmányt, amely *Oklahomának* az Egyesült Államok államainak sorába történt felvételét bizonyítja. A tollat az elnök az új állam kormányójának adta át, aki azt *Oklahoma* történelmi ereklye-muzeumában fogja őriztetni.

UJDONSÁG!

200 KÜLÖNBÖZŐ SZÉP AJÁNDÉK 8 DOLLÁRÉRT. - ELŐRE CSAK 3 DOLLÁRT FIZET.

EURÓPÁBA KÜLDVE EGY DOLLÁRRAL TÖBB. — IRJA MEG A CZI MÉT.

FIGYELEM!

Küldjön levelében a rendelésnél HÁROM DOLLÁRT ajánlott levélben, vagy money orderen. Azután mindent czimre küldve megkap. A másik 6T dollárt csak akkor fizeti, ha megkapta és meg van elégedve. Aki nincs megelégedve, visszakapja pénzét.

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSON!

UJDONSÁG!

Egy szép, jótállás melletti kitűnő óra, egy szép revolver, egy bélyegző 175 betűvel, egy szép gyűrű drágakövel, egy gyémánt nyakkendő, egy arany (plated) óralánc egy lógóval, egy pár nagyon csinos közelgomb drágakövel, egy zsebkész, egy olló, egy eltorhelten fésű bőrtáskával, egy ruhakefe, egy hajkefe, egy női nyakék gyémántokkal és gyöngyökkel, egy

medalion gyémánttal arany lánczon, egy gyufatartó, egy harmonika, egy zsebtükör tartóval, egy szagos szappan, egy nagy skatulya bajuszpedrő, két üveg otolon, egy kitűnő acélborotva, mely egyedül 3 dollárt ér, egy pamaes, egy borotvaszappan, egy zsebkönyv, egy tajtékpipa, gomblyuk-virágok, egy patent lunch-box enivalót vinni munkába, három szép értéktárgy.

EZT MIND ÉS MÉG SZÁMOS HASZNOS, NAGYON SZÉP DOLGOT. 200 DARAB LESZ AZ EGÉSZ.

LEVELEKET ÉS PÉNZT CZIMEZZE PONTOSAN!

UJDONSÁG!

FIGYELEM!

Karácsonyi ajándékkal akarja meglepni barátait, rokonait? Ne forduljon máshoz! Irjon nekünk! Mi olcsó pénzen küldünk 200 darab remek kivitelű ajándéktárgyat, melylyel szeretett karácsonykor megajándékozhatja. Küldjön HÁROM DOLLÁR előleget!

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VÁSÁROLHATNAK ILY OLCSON!

The American Novelty Co., 95 Liberty St., New York City.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PENTEKEN. A „Bevándorló” újságválalat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 347 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD. Pittsburgi Iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Irodavezető: dr. Hódinka Tivadár.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyszerűt Államok egész évre \$2.50 Magyarországi egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray.

Edited by MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St. New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg office: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

A horvátok egy kábelsürgöny szerint bocsánatot kértek a képviselőházban tanúsított viselkedésükért. A bocsánatkérés azt jelenti, hogy belátják bűnüket és javulni akarnak. Ity értelemben örömmel vesszük a bocsánatkérés híreit.

Vajjon a nemzetiségi igazgatók mikor fogják belátni, hogy bűnt követnek el a saját népek iránt, amikor a magyar államegység ellen bújgatnak? Vajjon mikor fogják belátni, hogy csakis Magyarország megerősödésével erősödik meg az ő népek is? Vajjon Hlinka és társai mikor fogják mellüket venni, mikor fognak bocsánatot kérni?

— És ama magyar hazafiak, Lengyel Zoltánék, Polónyiék és a többiek, akik szakadást prédikálnak most, amikor a hazafias erők egyesülése, tömörülése életfeltétel Magyarországra nézve, vajjon ők mikor fognak visszatérni? Vajjon mikor fognak meghajolni a latin mondás aranyigazsága előtt: concordia parvae res crescit, discordia maxima dilabuntur?

— Clevelandi lapírtásunkat, a „Magyar Napilap”-ot bántja, hogy mi szomorkodunk is, kacagunk is afölött, hogy heteken át a legmérgesebb cikkeket tette közzé Johnson clevelandi polgármester ELLEN és a választás UTÁN abbéli örömeinek adott kifejezést, hogy az ottani magyarok mégis Johnsonra szavaztak s hogy Johnson győzött.

— Clevelandi lapírtásunk azzal replikál, hogy ő is szokott a Bevándorló cikkeket kacagni. Teljék benne kedve. Anyit azonban clevelandi lapírtásunk meg fog engedni, hogy a Bevándorló cikkeket a jóhiszeműség diktálta s hogy mi, ha tévedünk, be is ismerjük tévedésünket. A „Magyar Napilap” „Világosság” rovata tehát legyen kissé — világosabb.

— Különbön azonban örülünk annak, hogy clevelandi derek kollégáinkkal egy pontban találkozunk: ők is kacagunk, mi is kacagunk. S ez mindenesetre jó dolog ezekben a válságos időkben.

— A héten megint sok száz magyar ember utazott vissza Amerikából Magyarországra. Nákó gróf megint egy diszebeszédrel fogja őket fogadni s talán

FIGYELEM! A vidékeiről azt az értesítést veszem, hogy henfitársainkat most legtöbb helyen „CHECKKEL” fizetik, miért is tudomásunkra hozom, hogy aki hazaa akar utazni, vagy árut rendelni, az a „CHECKKET” hozza magával, vagy küldje KISS EMIL bankárnak, ahol minden levonás nélkül elfogadjatik, vagy kézpénzre beváltatik. KISS EMIL, bankár. 104 SECOND AVE., NEW YORK.

A mi kedvelt bankárunk JOS. TOMCSÁNYI — HOMESTEAD, Pa., — DUQUESNE, Pa.

megint egy különvonalattal fogják őket elszállítani Fiuméből. Lám, gondoskodnak odahaza a hazatérő magyarokról. Csak egy gond nem bánt senkit: miből fognak ezek a hazatérő magyarok amerikai pénzüket fizetni odahaza megélni?

— Hát Bryan megint elnökljelölt akar lenni. És valószínűleg lesz is. A demokratáknak ez idő szerint nincsen alkalmasabb embertük. És Bryan méltó a pártjához és hasonlítanak egymásra. S ami fő: mindketten megszokták a vereséget.

— Hír szerint a new yorki magyar kolóniának három jövevű tagja díszlakomát rendez Hengelmüller báró nagykövet tiszteletére. És értesülésünk szerint a nagykövet elfogadta a megüdvöztetést. Örülünk neki. Most „talán” megtdnja a világ, hogy létezik egy magyar nagykövet. Csak attól tartunk, hogy a lakomából esetleg baja lesz Hengelmüller úrnak. A „Staatszeitung” lemond a hivatalos lapságról.

A BESZÉDES CSÁSZÁR.

A németek uralkodója Londonban.

Lapunk előző számában hírt adtunk arról, hogy Vilmos német császár Londonban jár, hogy a fényezés, amelylyel őt fogadták, annyira elkeserítette a szocialistákat, hogy zajosan tüntettek elene az utcán.

Vilmos császár azonban ügyet sem vet a tüntetésekre, ellenkezőleg, annál többet mutatkozik a nyilvánosságban és keresi Angliában a népszerűséget.

Szombaton az angol újságírókat fogadta. Természetes, hogy hosszabb beszédet is intézett hozzájuk. És ő, aki a saját hazájában lenézi a toll embereit, Angliában szinte dicsőítette az újságírókat és beszédében hangsúlyozta a hatalmukat.

Többek közt azt mondotta, hogy ő méltányolja az újságírók hatalmát, tudja, hogy ők tehetnek legtöbbet az egyes államok közt felmerülő ellentétek elsimítására. E tekintetben sokat véteznek ugyan Németországban csak egy, mint Angliában, de a higgadtabb elemek megrepreálhatják azt, amit az epés emberek elrontanak. Majd arra kérte az újságírókat, működésük köze az Anglia és Németország között fennálló egyetértés állandósítására, mert ez az egyetértés biztosítja Európának a békét.

„Egy törzsből származunk, — fejezte be beszédét a németeknek beszédes császára, — egy a vallásunk. Ez a kettős kötelek kell, hogy elég erősen bizonyuljon a köztünk létező baráti viszonyoknak örök időkre való biztosítására, megszilárdítására.

E beszéddel kapcsolatosan fel kell említenünk még azt a meglepő dolgot is, hogy Edvárd angol király azon fáradozik, hogy Fallieres, a franciaia diákos társaság elnöke és Vilmos német császár között egy találkozást közvetítsen. Hogy a német császár ezt a találkozást óhajítja, szívesen elhiszük. Nem merjük azonban elhinni, hogy Fallieres bele megy a találkozás tervébe. A francziák gyűlölete a németek ellen sokkal mélyebb, semhogy az elnök, népének érzelmeire való tekintettel, a találkozást kockáztatni merné.

NEMZETI ITAL AZ ÜNNEPEKRE.

Hazai vizek, hazai borok, hazai pálinkák.

Ismert embere az amerikai magyarságnak Vidder Emil ur, akinek raktára New Yorkban 44 Avenue C, irodája 40 Avenue C alatt van. Ha Vidder urnak egyéb érdeme nem volna, az ő érdeme az, hogy ő ismertette és kedveltette meg Amerika népével és az Amerikába szakadt magyarokkal a hazai ásványvizeket, amelyeket részint mint gyógyvizeket, részint mint borral szegítendő ásványvizeket hozott itt Amerikában forgalomba.

Ezt a tevékenységét hálásan ismerték el odahaza. De Vidder ur más irányban is szerzett magának érdemeket. Ő volt az első, aki megkezdte az irtháború alatt lőrért árultak és annyira garázdálkodtak, hogy Amerika népe szinte irtonni kezdett a magyar bortól.

Vidder ur, aki a legjobb borokat, a legkitünőbb pálinkákat importálja hazáról, nagy költségek és még nagyobb fáradságok árán visszahódította a magyar borok és egyéb magyar italok számára az őket megillető jó nevet s ma

már könnyebb munkával jár a magyar borok terjesztése, mert Vidder ur révén most megint szívesen látja azokat az amerikai az ő asztalán.

A közeleddi karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmából Vidder Emil ur alkalmat akar adni Amerika magyarságának arra, hogy hazai italok élvezésével fokozzák ünnepi örömeiket. Vidder Emil ur különféle borokból és egyéb italokból mintagyűjteményt állított össze az alábbi árak mellett. E mintagyűjteményeket csakis DECEMBER 15-éig és csakis VISZONTELÁRÚSÍTÓKNAK adja el. Az első ötven megrendelő mindegyikének KOSSUTH LAJOS ÉS CSALÁDJA című gyönyörű képet küldt meg gyönyörű keretben karácsonyi ajándékképpen.

ELSŐ MINTAGYŰJTEME NY.

- Egy láda „Juniperusz” Barta-féle borovicska \$16.— Egy láda hazai törköly \$14.— Egy láda szamorodni \$7.— Egy láda borszéki (50 nagy üveg) \$8.— Egy láda Zwack-féle unicum \$18.—

MÁSODIK MINTAGYŰJTEME NY.

- Egy láda Zwack-féle „Tullipán”-likőr literes üvegekben \$20.— Egy láda világosi cognac \$16.— Egy láda szamorodni bor \$7.— Egy láda borszéki (50 nagy üveg) \$8.—

HARMADIK MINTAGYŰJTEME NY.

- Egy láda Lahi Erzsébet-forrásvíz \$6.— Egy láda Zwack-féle Kontuschowka \$18.— Egy láda tizéves egri bikavér \$10.— Egy láda Barta-féle borovicska \$16.—

NEGYEDIK MINTAGYŰJTEME NY.

- Egy láda szolyvai víz (50 üveg) \$6.— Egy láda tokaji aszu (24 palack Szőlősy Tivadár újhelyi pinczejéből) \$50.— Egy láda háromszilagos világosi cognac \$16.— Egy láda hatéves szamorodni bor \$7.—

E mintagyűjtemények mindegyike a jóból a legjobbakat tartalmazza AZ EREDETI ÁRAK MELLETT. Sieszen tehát mindenki megrendelésének eszközésével, mivel megrendelések ezen árak mellett DECEMBER 15-én TUL el nem fogadtatnak. Minden megrendelés így czímzendő: VIDDER EMIL, 40 Avenue C, NEW YORK.

SZABAD AMERIKAI.

Nem akarnak angol nemességet.

Most halt meg Tarrytownban Carter Sullivan György dr., az angol Kendall nemesi családnak utolsó sarja. A család nagy angol birtokait az angol korona öröklé.

Lord Kendall a 18-ik században jött Amerikába és Hartford közelében birtokot vett. Fia, Carter János a függetlenségi hárcban Anglia ellen küzdött. Lemondott a nemességről. Szabad amerikai polgárnak szerette magát nevezni. Fia, György, aki most meghalt, orvos volt. Neki is odakinálták az angol birtokokat, amelyek öt millió dollárt értek, de ő is követte apja példáját: élt és meghalt mint szabad amerikai.

HA ELADNI akarja Magyarországon fekvő vagyonát, HA VÁSÁROLNI akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre: John Majoros 402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

DEUTSCH TESTVÉREK BANKHAZA 319 East Houston st., New York. Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át: Cunard vonalon. Pénzüldemények — továbbítására az óhajába a legmegbízhatóbb cég. KÖZJEGYZÉI HIVATAL. Magyar köcsönkönyvtár, tübbiztosítás, csomagok kihozatala és hazaszállítás. Levélcím: DEUTSCH BROS., 319 East Houston st., New York.

MAJOROS JÁNOS ur Scrantonban és vidékén képviseli a Bevándorló-t. Elfizetéseket felvehet és nyugtázhathat.

A NAGYVILÁGBÓL.

VEREKEDŐ DIÁKOK. Grätz városának nyugalmát nagyon feldúlta az olasz és német diákoknak az utolsó időben nagyon is gyakori torzalkodása. Napirenden volt már hetek óta a két pártra osztott diákság utcai botránya, vagy korcsmai veredése, amit azonban a különben csendes város már megszokott. Szerdán azonban a két teljes tábor ment egymásnak hatalmas füttykösökkel és az olasz meg német diákok vére szép pirosra festette az utca kövezetét. A legkritikusabb pillanatban, mikor már revolverek is kezdtek durrogni, közbelépett a rendőrség és szétválasztotta őket. Négy diák életveszélyes sebeivel kórházban fekszik.

BÜNBANÓ HORVÁTOK. Egy szombaton beérkezett kábelsürgöny szerint Juth Gyula képviselőházi elnöktől bocsánatot kért négy horvát képviselő ama viselkedésükért, amelyet ez év elején a vasutasok nyelvkérdésében tanúsítottak. — A megbánás jelét mindig szívesen látjuk. Reméljük, hogy az összes horvátok belátják, mikép a magyar nemzet igaz testvéri szeretettel van irányukban.

A KIEGYZÉS KÖZJOGI OLDALA. Az osztrák parlamentnek a kiegyezés dolgában kiküldött bizottsága előtt Beck osztrák kormányelnök megvilágította a kiegyezés közjogi oldalát. Tagadta, hogy idegen állam olyan kedvezményben részesülhetne akár Magyarországól, akár Ausztriától, amint a kiegyező államok bármelyike a másiktól elvárhat, követelhet. És hozzátette, hogy a két állam, mely oly hosszú időn át szorosan egymáshoz van fűzve, egymáson külön nem válhat. — No, ha nem is megy „egykönnyen”, de idővel menni fog.

KHINAI ÁLLAMPÉRFIAK HARCZA. Chang Chi Tung és Yuan Shi Kai, Kínának e két legelőkelőbb államférfia hárcban áll egymással. A hegemoniáért való vetekedésük sok bajt okoz a kormánynak. Az özvegy császárné, aki most ülte meg 73-ik születésnapját, a közvetítő szerepére vállalkozott a vetkedő államférfiak között. Eddig

azonban még ő sem bírta az ellentéteket elsimítani.

JAPAN PÉNZÜGYE. Berlinből kábelezik, hogy Wakatruki japán pénzügyminiszter, aki mint hazájának pénzügynöke jelenleg Európában időzik, azt mondja, hogy csak azért keresi fel az európai államokat, hogy ezeknek pénzügyi helyzetével megismerkedjék. Kölcson nem akar felvenni, mert, azt mondja, hazájában a viszonyok feltételül javultak, habár az Egyesült Államoknak pénzválsága ott is érezhetővé válik.

A CZAR KEDVESKEDIK. Lapunk előző számában említettük, hogy csütörtökön nyílt meg az új orosz képviselőház. A duma elnöke, Khomayokoff, a megnyitás után kihallgatásra ment a csárhoz, aki fölötté kedvesen fogadta az elnököt, akit arra kért, hogy a képviselőházi eseményekről értesítsen őt mindig nyíltan és leplezőlenül.

CSE N D E L E T.

Botrány a magyar parlamentben.

Korán örültünk. Elhamarkodva írtuk a lapunk más helyén közzétett kábelhír mellé, hogy a horvátok megkövettek a magyar képviselőház elnökét s megígérték, hogy ezután másképp fognak viselkedni a magyar képviselőházban.

Igaz, hogy megkövettek a házelnököt, de hamarosan megfeledeztek róla. Egy ma reggeli kábelhír ugyanis azt mondja a horvátok megint botrányt rögtöztek, oly botrányt, hogy miatta az ülést fel kellett függeszteni. A horvátok viselkedése arra kényszeríti a kormányt, hogy a házszabályok megszüritésának gondolatával foglalkozzék.

A mai botrányból kifolyólag Sándor és Szilassy képviselők között karpár-baj folyt le, mely Sándornak nehéz megsebesítésével végződött.

United States Health and Accident Insurance Co. I. B. PITCHER, President. BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET — ELLEN. KELETI FŐIRODA: 76 William street, NEW YORK. SEGÍTSÉG BETEGSÉG, BALESET ÉS HALÁLESET ELLEN! AKI családját és önmagát szereti, siessen beiratkozni. Beíratási díj 5 DOLLÁR, havi járulék 1 DOLLÁR.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ A VIZEK KIRÁLYA — Különleges szer gyomorban és köszvény ellen. — Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmáinál, vesebajoknál, cukros huyár, a torok és tüdőszervek bajainál, epékő és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitünő ízű, igen üdítő ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve. EGYEDÜLI KÉPVISELŐ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN VIDDER EMIL IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK. — MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

ALAPITTATOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL. JACOB KLEIN MAGYAR BANK HÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG, KÖZJEGYZŐI IRODÁJA 1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA. KÜLDÜNK PÉNZT az ó-hazába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételéig igazoló postai feladó vévenyt. VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeseket. Pénzeseket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerzük az eredeti betétkönyvecskéket. ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajóársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbittatnak New Yorkba. ELFOGADUNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS. MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA. Két százalék csekkszámára. Négy százalék betétszámlára. ALAPTÖKE ÉS FÜLŐSLEG \$175,000.00.

Hazai Dolgok.

Az amerikai tudomány.

BUDAPEST. Szárnyaszegetten, a legnagyobb nyomorral küzdve érkezett vissza Amerikából Kőrösi Béla nevével Budapestre s itt felkereste Füstös Ernő elbocsátott katonatisztet, aki az első felesége révén sógora volt. Elpanaszolta, hogy mennyit küzdött a dollárok hazájában s mily csalódottan került haza, de dicsekedve tette hozzá, hogy ott olyan vegyész tudományt szerzett, mely kincsekért ér. Ez az értékes tudomány pedig abból áll, hogy vegyszerek segítségével ki tudja maratni a papírosról a tintát, anélkül, hogy nyoma maradjon. A két sógor csakhamar megértette egymást. Füstös, aki szintén állás nélkül volt, elzalogosította első örökját s az érte kapott pénzből Kőrösi tiz koronát takarékpénztárba tett, melyet találmánya segítségével eltüntetett s akkora összeget írt a helyébe, hogy háromszáz koronát kapott rá egy magánzálogostól. A siker által felbátorítva, a két sógor nagyobb fába vágta fejszéjét. A képviselőválasztások a közönségen alottak s Kőrösi, aki ismert Szűllő Géza volt országgyűlési képviselő vagyon viszonyait s tudta, hogy ismét fel fog lépni régi kerületében, most ennek nevében koppasztott meg egy fővárosi banküzlet-tulajdonost. Magyar Kereskedelmi Bank józsefvárosi fiókjánál a saját nevére két darab negyven koronás zálogjegyet helyeztetett. Azután vegyszerével a beírt nevet és összeget kivette s azt Füstös Szűllő Géza nevére állította ki 2800 koronára, mint amely összeget a képviselő a pesti hazai takarékpénztári részvényeire kapott. Erre azután Szűllő Géza nevében levelet írtak Redlich Dávid bankárnak, akitől első ízben kétezer, két hét múlva pedig ötezer koronát esalt ki s a kapott pénzen testvériesen megosztottak. Bűnös manipulációjuk azonban kiderült s a törvényszék Kőrösi Bélát csalás bűntette miatt öt évi fegyházra, feleségét pedig, aki a banktól az első ízben pénzt hozott, hat hónapra börtönrre ítélte s ezt az ítéletet a felsőbb bíróság is jóváhagyta. A raboskodó Kőrösi Béla nemrég jelentkezett az ügyosztóval s boszúból elárulta Füstös Ernőt, a bűntársát. A budapesti büntető törvényszék Füstös Ernőt csalás bűntette miatt mint tettes társát, kétféle fegyházra ítélte s ezt a bűntetést a királyi tábla harmadfélévre emelte fel.

Körözött szélhámos.

BUDAPEST. A rendőrség az aradi ügyészség megkeresésére körözi Nagy Fülöp volt házassági ügynököt. Nagy nemrég Aradon felkereste Reinhardt Pál papbátyját és családját, akinek elmondta, hogy a családnak egy husz évet elzölt külföldre vándorolt és ott élt társát, Reinhardt Miklós Indiában gyémántbányát fedezett fel és többszörös milliósos lett. Egy évvel ez előtt meghalt és száználfelezven millió koronát hagyott hátra örökösének, akiket most az angol kormány kutat. Curzon lord indiai alkirály csak nemrég rendelt ki gondnokot ez ügyben és a száználfelezven millió koronát zár alá vétette. Közben jelentkezett több németországi Reinhardt, akik azt állították, hogy rokoniak az elhunyt milliósosnak. Kiderült azonban, hogy az igazi örökösök az aradi Reinhardtok, akiket nemskára az angol kormány értesíteni fog erről. Nagy Fülöp Indiában járva megtudta ezeket és sietett tudtára adni az aradi Reinhardt-családnak, amelyek szívesen rendelkezésére áll. Nagy Fülöp ezzel távozott, hátrahagyva címét, mely így szölt: Budapest, Németvölgyi-ut 54. szám. A Reinhardt-család két, tagja, Prandl Ferenc és Prandl János munkások a minap Budapestre jöttek és felkeresték Nagy Fülöpöt, hogy segítse őket az örökség megszerzésénél. Nagy Fülöp 40-40 koronát esalt ki tőlük és aztán eltűnt. A megcsalt emberek a rendőrségnél tették panaszt. Különben is az örökségről szóló hír mese.

A megtagadott kölesön.

BUDAPEST. Tóth (Pátyi) Béla 29 éves napszámos és Bazsó György 21 éves konyhalegény mult vasárnap éjszaka az Alföldi-utczában mentek hazafelé. Részegek voltak, de Tóth szeretett volna inni. A pénze azonban elfogyott. Arra botorkált éppen Bartel Ignác kőfaragó. Tóth eléje állott:

— Pajtás, adj kölesön egy koronát!

Bartel nem volt hajlandó kölesönt adni, mire az utonállók megagadták, a földre teperték és ki akarták fosztani. Bartel segélykiáltásaira rendőrök siettek elő, akik megszabadították a kőfaragót veszélyes helyzetéből. Az egyik tá-

madót, Tóthot nyomban el is fogták. Bazsó csak másnap került ki. Érdekes, hogy a panaszos is megszökött, de hétfőn iszonyuan berugva, utczai botrány miatt előállították a nyolcadik kerületi kapitányságon. Tóth Bélát és Bazsó Györgyöt letartóztatták.

Lengyel védek.

DEBRECZEN. A megye közgyűlése elé Lengyel Imre királyi táblai bíró, megbízottági tag a kiegészítés, kvótaemelés alkalmából bizalmatlansági indítványt terjesztett a kormányra szemben. Emiatt Lengyel Imrét a kormány egyik hírlapja megtámadta s azt írta felőle, hogy Naszády királyt biztos beiktatásán egyedül ő jelent meg, hogy Lányi volt igazságügyminiszter őt kedvező viselkedése megjutalmazásul át is helyezte s hogy a mostani igazságügyminiszter penzióba küldötte. Lengyel Imre ezekkel szemben kijelenti, hogy éppen ő volt az, aki a törvényhatóságot a királyi biztos beiktatásáról való elmaradásra felhívta, ő tehát a királyi biztos beiktatásán természetesen nem jelent meg; a Hentzi-szobor megkoszorúzás kísérlete után való választásnál erős részt vett Hajdusoboszlón Polónyi Géza megválasztásában s Polónyi őt táblabíróvá történt kinevezése alkalmával „igazságszolgáltatásunk felkent papjának” nevezte; a szabadelvű kormány idejében mindig az ellenzék soraiban küzdött, Kovács Gusztáv volt debreczeni főispán elveretését azonban kárhoztatta és gyávaságnak mondotta; és végül kijelenti, hogy ő nem küldötték nyugalomba, magától ment oda harmincz évi szolgálat után s a mostani kormány igazságügyminiszterétől még ebben az évben irásos elismerést kapott.

Főúr nő halála.

GYŐR. Gróf Zichy Ottóné, az itteni társaságnak általános tisztelt tagja, a jötekönyvi mozgalmak lelkes pártfogója, hosszú betegeskedés után Győr-szabadhegyen meghalt. Az elhunyt a győri Szent Erzsébet egyetelnöke volt. Halála széles körben kelt mély részvétet.

A város lakossága.

GYŐR. Horváth Ede kir. táblabíró, a győri járásbírói közbeszédök számának szaporításával kapcsolatban a várostól Győr népességéről kért tájékoztató adatokat. A tanács az eddigi százelő emelkedés alapján megállapította, hogy Győr városának 1905. január 1-én, tehát Győrsziget és Révfülöpi idecsatlakozásakor 38 926 lakosa volt, 1906 év végén pedig 40 233 lakosa.

Hazafias évforduló.

KASSA. Október 29-én hazafias évfordulót ünnepeltek a városban. Akkor lett ugyanis egy esztendeje annak, hogy végre megvalósult a nemzet álma: a haza földjébe jött nyugodni Rákóczi. Öröm és gyász ez az ünnepség. Gyászlobogók, nemzeti színű zászlók és Rákóczi-család színezett lobogók lengenek a város nyilvános épületein. A dombon, ahol a hősek pihennek, innapi rekvizitumot mondott Fischer-Colbrie Ágost püspök, amelyen megjelentek a város és a vármegye törvényhatósági bizottsága, a polgári hatóságok vezetői, az iskolák ifjúsága. Az egyházi ünnep után megkoszorúzták Rákóczi koporsóját. A vármegyén diszközgűlés volt, amelyet délelőtt tíz órakor nyitott meg Szalay László főispán. A napirend előtt Puky Endre alispán szép beszédben méltatta a nap jelentőségét. A többi között a következőket mondta:

II. Rákóczi Ferenc vallomásaiban elmondja közdelmének czélját. Egyedül a szabadság szeretete s az a vágy, hogy a hazát az idegen járom alól felmentse, vezérelte tetteiben. Örök vesztesség hazánkra, hogy nem vivhatta meg sikerrel harcát, de emlékezte azért él, mint a nemzet egyik legtermészetesebb vágyának, az önrendelkezési szabadságnak és a nemzeti függetlenségnek a megtestesítője. Ezért volt 1906. október 29-ike és ezért lesz nemzeti ünnep 1907 október 29-ike és ezért lesz nemzeti ünnep ennek a napnak minden évfordulója, amelyen a hosszú hontalanság purgatóriumán keresztül visszajött ez a nagy férfi az édes hazába. Rákóczi hamvainak hazahozatala által a nemzet nemcsak egyik legnagyobb fia iránt való köteles háláját róta le, hanem levelezte szegényteljes nagy büntünket azért, mert oly kishitűség és megunyászkodás lett brrá az országban távozás után, hogy képes volt számkivetésével beszenyezni törvénykönyvének sével katasztrofát a nemzet fiai sorából őt, akinek a nemzet őrisai között van méltó helye. II. Rákóczi Ferenc van méltó hazafi, mint államférfi, nagy volt mint hazafi, mint államférfi, mint ember. Izzó faj- és honszeretet, törvény iránt való tisztelet, tántoríthatatlan elvhűség és kötelességtudás

avatta hazafivá. Államférfivá pedig hazája hivatásának átérzése tette. Nem esetlegesség volt, hogy ma egy éve oly lázasan sietett a nemzet jóvátenni régi bűnét: hazát adni halottaiban annak, aki életében mindent a hazáért áldozott. Éreztük, Rákócziakra igen nagy szükségünk van; szükségünk van azokra az ideálokra, amelyek Rákóczi nagy szívét lelkesítették, azokra a nemes tulajdonságokra, amelyek egyéniségét díszítették. Ezek az ideálok, ezek a tettei serkentő hatalmas emlékek körülleglik sirodat és mi a te nevedet hívjuk segítségül. Rákóczi Ferenc, hogy az évszázadok hatalmas emlékek körülleglik sirodat és mi a te nevedet hívjuk segítségül. Rákóczi Ferenc, hogy az évszázadok hatalmas emlékek körülleglik sirodat és mi a te nevedet hívjuk segítségül. Rákóczi Ferenc, hogy az évszázadok hatalmas emlékek körülleglik sirodat és mi a te nevedet hívjuk segítségül.

Takács Menyhért preláts indítványára elhatározták, hogy a nagy hatást keltett beszédet megörökítik a jegyzőkönyvben, kinyomatják s megküldik a törvényhatóságoknak és a képviselőházaknak.

Kassa város délután tartott ünnepes közgyűlést, amelyen Szalay főispán megemlékezett Rákócziról és ama fényes ünnepről, amelynek keretében Rákóczi és hűbados társait hazahozták. Az a meggyőződése, ugymond, hogy Kassa város falai közt nemcsak Rákóczi porló hamvai találnak örök nyugalomra, de nemes hagyományai is örök életre kelnek és soha el nem enyésznek. A beszédet nagy éljenzéssel fogadta a közgyűlés, amely kimondta, hogy október 29-ike mindenkor Kassa ünnepének tekintendő, hogy a közgyűlési terem számára megfestetik Rákóczi arcképét és jövő év októberében leleplezik és hogy a hamvak hazahozatalának évét duplán számíthatják be a tisztikar nyugdíjába.

Tolvajok a kertben.

KASSA. Uhl Hath műkertész már huzamosabb idő óta észrevette, hogy kertjében tolvajok garázdálkodnak. Minap éjjel ennek folytán Szekera Venczel főkertész és Danda Jánoszlav kertészség állottak őrt. Nem sokáig kellett várniok, amiódn a kerítést két ismeretlen ember kitörte s azon bemásztak. Az egyiknél zsák is volt. Szekera lármát szított, de akkor a tolvajok egyike kést rántott s azzal Szekerára támadt. A főkertész nem volt rest s a kezében levő 12 milliméteres Flaubert-puskával — állítólag — mellbe lötte támadóját. Az éjjeli látogatók erre kerekelt oldottak.

A pálinka áldozata.

KÖSZEG. Wlascies Antal napszámos a napokban egy szál kötélén fejezte be sokat hánytvetett életét. A pálinka vitte erre a tragikus végre. Egyre a koresmákat bujta, emiatt összekulönbözött hozzátartozóival és egyszerre csak eltűnt a háztól. Keresésére indultak, meg is találták a padláson, egy szál kötélén, holtan. — A rendőrbiztos hamarosan megjelent az akasztott embernél és levágta a kötélről. Orvost is hoztak, de ez már csak a beállott halált konstatalhatta.

Csanádmegyei hírek.

MAKÓ. A megye egész területén minap választották meg a megyebizottsági tagokat. Mindenütt a függetlenségi párt jelöltjei győztek. A pénzügyminiszter leirata értelmében Hervey alispán elnöklésével ülést volt, amelyen a drágaság megszüntetésének okairól tanácskoztak. A bizottság kimondta, hogy a drágaság oka a közvetítésben rejlik és ezért Makó város tisztviselői ügynökséget létesítenek, amelynek segítségével együttesen beszerzik a közszükségleti cikkeket. Közös konyha felállítását egyelőre nem tartják szükségesnek.

Püspök beiktatása.

NAGYSZEBEN. Teutsch dr. evangélikus püspök beiktatása minap ment végbe a száz községekől érkezett lakosság óriási részvétele mellett. Az egyházi beiktatási ünnepély után Teutsch dr. ünnepi szónoklatot mondott és az egyházi esküt Wolf kúrator kezébe tette le. Ezután diszebéd volt, amelyen kétszázán vettek részt. Az első pohárköszöntőt a királyra mondták, azután a püspök a kormány tagjait élte. Az ünnepségen résztvettek a katonai és polgári hatóságok fejei is. Szombaton este diszhangverseny és fáklýsmenet rendeztek a püspök tiszteletére, este pedig ünnepi előadás volt a színházban.

Nogáll püspök szobra.

NAGYVÁRAD. Mult vasárnap délelőtt avatták fel Nogáll János püspök és nagy emberbarát szobrát. Az életnagyságu szobrot, melyet Tóth István szobrász készített, a Szent Vince-árvaház homlokzatán levő falkében helyezték el. Az ünnepségre díszes közönség sereglétt egybe: ott voltak Glac Antal főispán, Palotay László nagypré-

post, Radu Demeter görög katolikus püspök, Mangra Vazul görög-keleti püspöki helynök, a nagyváradi papság teljes számmal. Szmeccsányi Pál püspök gyengélkedése miatt nem vehetett részt az ünnepen, Fetser Antal püspök nagyszabasu beszédben méltatta Nogáll János elévülhetetlen érdemeit az egyház és emberbaráti szeretet szolgálatában; beszéde alatt hullott le a szoborról a lepel. Majd Kruger Aladár versét szavalták s az intézet növendékei Szemethy Géza énekét adták elő.

Vitriol és köröm.

NAGYVÁRAD. Nagy feltűnést keltett egy furcsa harc, mely egy káplár és Berecky Katalin szobaleány között folyt le a Rákóczi-uton. A szobaleány ugyanis boszut forralt hűtlen szeretője ellen, vitriolt kerített magának és azt kötője alá rejtve, keresésére indult a káplárnak, kit fel is talált. A vitriolt nem használhatta a családott amazon, mert a káplár hamarosan észrevette a veszedelmes szándékot és megfogta a leány kezét, mire ez eldobta a vitriolos üveget és körömmel esett neki a káplárnak és mindenáron annak szemét akarta kikaparni. E szándékában Veres Károly rendőr akadályozta meg a harcias szobaleányt, akit aztán a rendőrség vett pártfogás alá.

Tífusz és himlő.

ÓBECSE. A titeli járához tartozó Kahol községben, ahol tífuszjárvány van, most fellépett a hólyagos himlő. A mult héten öt betegései eset fordult elő. Tekintettel arra, hogy Óbecsén is fordult elő himlőmegbetegései eset, a hatóság táviratilag értesítette a belügyminisztert, s egyben megtett minden óvintézkedést arra nézve, hogy a betegség továbbterjedését megakadályozza.

A szerelem sötét verem.

PÁPA. Miser József péklegény halálosan beleszeretett egy csinos szobalécszuba, ki egy kereskedőnél szolgált. Szerelme azonban nem talált viszonzásra a leánynál, ami a péklegényt annyira elkésérette, hogy a leányt annak lakásán le akarta löni. Azonban a leány kiáltásaira az épp arra czirkáló csendőrs behatolt a házába, s a dühös szerelme még idejében ártalmatlanná tette. Hogy szerelmi mámore kissé lehűljön, a városházán hűvöstre tették, hol meg ügyilkossági kíséreltet követett el. Felakasztotta magát az ajtósarokra, de még jókor észrevették s levágták. A nekibusult szerelme átksírték a járásbíróság börtönébe.

Katolikus szövetség.

SEGESVÁR. Segesvár és vidékének katolikus hívei a városháza dísztermében a katolikus szövetség megalakulása czéljából nagygyűlést tartottak, a melyen Szemlér Ferenc székelyudvarhelyi katolikus főgimnáziumi tanár a katolikus iskolákról tartott beszédet. Ras Károly gyulafehérvári főgimnáziumi pap-tanár szociologiai tanokat hirdető előadást tartott. Be volt jelentve, hogy az „Uj Lap” szerkesztője is előadást tart, azonban ez elmaradt.

Miniszterek mint tanuk.

SOPRON. A „Nemzet” című soproni lapot Ráth Gyula „Munka” című lapjában azzal rágalmazta meg, hogy revolverez és szubvenziókért eladta

független tollt. Ráth védője Friedman Oszkár dr. mint tanukat a törvényszékhez beadott kérvényében beidézelteti kéri Kossuth Ferencet, Andrássy Gyula grótot, Szterényi Józsefet és Bán Endre Sopron vármegye főispánját. Természetesen még kérdés, hogy a törvényszék elrendeli-e a bejelentett tanuk kihallgatását.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA
Dr. J. S. MILLER
184 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül
— dolgozik. —

New York, Haziletan, Wilkesbarro
NÉMETH JÁNOS
v. ca. és kir. konzuli ügyvivő
Hajléjgyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet
Levélczim: NÉMETH JÁNOS
457 Washington St., New York, N.Y.

THE STAR BOOK BINDING CO.,
Alapvárosi Üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi Üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— JUTANYOS ÁRAK. —

ELADÓ BIRTOK
MAGYARORSZAGON Borsodmegye Mezes és Martonyi községek határában fekvő KAROLA nevi major eladó. A szántóföld ezer ölemlint — a kaszáló rétet is beleszámítva — 400 korona. Bővebb felvilágosítást adhat MAJOROS JÁNOS
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

KLEIN ISIDOR
MAGYAR BANKHÁZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Perket, szerződéseket, konzuli hitelesítéseket, katonai-ügyeket biztosan elintézt.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZŐLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

EGYEDÜLI SZEN ÉS FAKERESKEDŐ TRENTONBAN.
P. A. SPRACKLEN
356-358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kiszolgálás.

KARACSONYI AJANDEK AMERIKABÓL
Ha Magyarországon hagyott szeretettel karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képbem bemutatott, arannyal vastagon futtatott, 15 ékköves órá, melyet mi Magyarországon bármely részébe elküldünk. Ára
SZÁLLITÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLÁR, mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára \$4.85. Rendelésekor csak EGY DOLLART küldjön, a többi az átvételnél.
LEVELÉT IGY CZIMEZZE:
The American Novelty Co.,
95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALÁLVÁNYOK, HITELLEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

A RÁZKOK FELKONCZOLJÁK KECSKEMÉTET.

Kétszáz esztendeje volt október 29-én, hogy a rázok által feldúlt Kecskemét...

Ha méltó keretet akarnék adni, akkor a legsötétebb szímmel kellene lefestenem...

Kecskemétet több ízben látogatta meg a ráz had, már azelőtti esztendőben is...

1707. év április 3-ának éjjelén, amikor még a legboldogabb álmodat aludtak...

Eppen hajnali négy órát kondított az öreg templom mélabus hangja...

S miként egy fenmaradt szájhagyomány regéli, a megijedt rázcság visszavonulóban volt éppen...

Jókedvvel, fokozott tetterővel nyomult előre a vad rázcság sorai.

Egy szempillantás és a rázcság val fölvetéssel, pokoli ordítózással nyomult előre...

„Az égig felható szörnyű ordítással Hát reggel a Pogány jó nagy kiáltással, Ropogással, sok ón-mag járással, Fut a népre szablya villámlással.

Reszkett Eg és föld, mit mivel a Pogány, Nem használt élte igéret, adomány; Szarvasárvány, szice belől márvány, Öreg, ifju, élte mind szákmány.

Ocsmány nép, a Templom-kerítést megszállta,

Advertisement for 'UJ GAZDA! UJ REND!' featuring 'PITTSBURGBAN' and 'LITTELE HUNGARY'.

Kívül a kapukat mindenütt el-állyta, Ha szabljája a futót találja, Hallatlanul, rutul felkonczolja!...

A nagy zajra, lármára elsőnek ébredt Csaba Mátyás uram.

Elhullottak mind egy lábba a város legelőkelőbb, jobbára ősz polgárai...

Nemes Bóde Jánost, a város ősz főbíráját, ágyából vonszolták elő...

„Ártatlan szép ősz vén Harancs Nagy János teste lön tűz ábrájává, salakjává“...

„Óh hát Bede Lukács már fehér mandola;... tűz által a testét, mellét hamuvá téteték“.

A város legrégebbi családjából származó polgár: Kamarás János rengeteg vagyonot ajánlott fel...

Gulácsy Tamás, Pest vármegye főnótáriusa sem kerülte el a keserves halált...

Talán valamennyi között legborzalmasabb halált szenvedett az érdemekben megöszült Sáfár Péter uram...

„Rut, kinos halálra Szöke Gergelyt vonták, temérdek furóval fejét általfur-

Advertisement for 'SZÉPÍTŐKURÁK HÁZI HASZNÁLATRA' by Partos Patikájában.

Advertisement for 'MOLNÁR KÁROLY' in Cleveland, O.

Advertisement for 'Jos. Pokorny' featuring a violin image and contact information.

ták, kihordották, agyvelejét tarták, leszegezvén földben, halva hagyták!...

Lehetetlen folytatni nemcsak a névsort, de papírra vetni az inquisitionál is rémitőbb halállal kivégzett jámbor polgárok szörnyű elmulását.

Könnyű is volt a vad rázchordának rabolni, gyilkolni, pompás kalauzok volt a Kecskeméten szolgált és részben hazaszkodósított ráz-cseléség...

Nem elég, hogy egy élet alatt összehordott vagyonot raboltak össze, még tejebe megkínózták a házbelleket...

De kijutott a vérengzésből a városban tartózkodó török kalmároknak is...

Szerenese még, hogy gyorsfutár tudatta a Nagykörösön levő kecskeméti...

Rettenetes pusztulás nyomát tárta a hazatérők elé a város. Egész utcásorok lángban, emberek rakászámra elékeltelenítve...

Bármily nagyságu legyen is az emberi fantázia, s bármiképpen igyekezzünk is fellebbentve a mult sötét fátylát...

Elpusztult 396 ember: 266 gazda, 6 asszony, 14 fiu és 12 leány, 48 zsellér, 26 rideg...

Advertisement for 'HUNFALVY HUGÓ' as a notary and lawyer.

Advertisement for 'THE RONAY CO.' in Pittsburg, Pa.

Advertisement for 'KRAJNYÁK JÁNOS' in Cleveland, O.

16 leány, 12 zsellér, 15 rideg és 10 jóvevény (bizonyosan török és görög kalmároknak érte az egykoru historicus); összesen: 155.

A elhullottakat 30-40 csoportban közös sírba tették. Még ma is kegyeletel nevezik a kecskeméti nép azt a szomorú temetkezési helyet...

Elmult a nagy vérengzés napja, de élénk és borzalmas nyomot hagyott az emberek a hazai egykoru, de az akkori török és görög historicusok munkáiban is...

Igazs is van az akkori idők verses krónikásának is, aki a mérhetetlen fáj-

dalom hangján panaszkodva és keservesen bánkódva, imígyen kiált fel:

„Siralokkal rakott Sir-halmokon álló Sir-ó jó Kecskemét Város sok jajt és bajt szálló, Most te káros vagy, mely valál áros, És rivó a Ráz miatt lettél — romlott Város!“

Dr. Réthy Gyula.

Advertisement for 'J. D. MOSKOWITZ' in Dayton, Ohio.

Large advertisement for 'KÖZVETLEN CSOMAGSZÁLLÍTÁS AZ Ó-HAZÁBA' by Láng József.

Advertisement for 'A PERTH AMBOYI DAL ÉS MÜKEDVELŐ KÖR'.

Advertisement for 'VIRÁGFAKADÁS' by Virágfaló.

Advertisement for 'MAGYAR FONOGRÁF ÜZLET' by Entrepris Light Co.

Advertisement for 'THE ORIENTAL BANK' in New York City.

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Ira: *Gárdonyi Géza.*

(Huszonhatedik folytatás.)

A bég hasra borult a szőnyegen. Bálint összetette a bokáját és meghajolt. Mikor felemelte a fejét, a szultán ott állt a mangál mellett, és föléje tartotta a két tenyerét. Egy percig így álltak szótlanul. A szultán akkor ránézett a bégre, és így szólt:

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!
— Eredj!

— mondotta a bégnek. — Török Balint a neve.
— Igen, — felelt a bég hajladozva.
— A padisahnak, (Allah nyujtsa hosszura életét), kedves gondolata az, hogy ezt az embert magyar tartományunk kormányzójává tegye, s nem akar áttérni a hitetlen eb.
— Kutya.
— Arra kértem őt (Allah nyujtsa hosszura életét), hogy hadd nézzem meg a foglyot, talán tehetek valamit. Tudod fiam, öreg és tapasztalt ember vagyok.
— Bölcsék bölcsé vagy, sejk, korunk Salamona.
— Én is azt gondolom, hogy egy kis türelemmel minden csomónak meg lehet találni az oldóját. Hátha meghatja az, hogy én magam hozom el neki a próféta viláosságát. Először csak figyelni fog rám, aztán maga se érzi meg, hogyan esepjenik a szívébe az igaz hit első magvaeskája.
— Elég értelmes ember.
— Aztán látod fiam, ha megtérítjük ezt a gonosz hitetlent, nagy örömet szerzünk vele a padisahnak.
S egyszerre mondták utána:
— Allah nyujtsa hosszura életét!

XXIV.

A napnak nyolczadik órájában, vagyis a mi időszámításunk szerint dél után két órakor, Bálint ur a szobájában aludt, mikor az ajtót rányitotta a bég és betessekelt a fönüftit.
Bálint ur felült az ágyában és zavartan dörzsölte a szemét.
Csak nézett a nagyszakállu papra, a kit sohasem látott, de akinek papi mivoltát a fekete kaftánról és fehér turbánról egyszerre megismerte.
— Ébredj Bálint ur, — szólt rá a bég. — Nagy becsület ér téged. Maga a sejk-ül-izlam ömeltósága jött el, hogy téged oktasson. Hallgassd őt figyelemmel.
Ezzel a bég lekapta a falról az ágrmögö szőnyeget s a szoba közepére terítette, azután a saját kaftánját vetette le, hogy azt meg a szőnyegre terítse, de már azt az öreg nem fogadta el. Leült és keresztbe tette a lábait. Szakállá éppen a szőnyegig ért. Ravasz öreg szem vizsgálódva járta végig Bálint urat, azután a koránban, — egy pergamenbe kötött tenyérnyi kis vaskos könyvben lapozott.
— Nem tudom, mit akartok velem, — szólt Bálint ur, a dománnyát magára öltve, — hiszen én megmondtam a császárnak, hogy nem akarok törökké lenni.
A bég nem felelt. A fönüftira nézett. A fönüfti felelet helyett szívéhez, homlokához és ajkához emelte a könyvet, aztán így szólott:
— Allahnak, az irgalmasnak és könyörületesnek nevében. Abul Kazem Mahamed, Abdallah fia, aki Abd el Motaleb fia; aki Hazem fia, aki Abi Menaf fia, aki Kaszi fia, aki Kelab fia, aki Morra fia, aki Kaab fia, aki Lova fia, aki Galeb fia.
Bálint ur kábult kezdett. Leült az öreggel szemben a székre, s várta, hogy mi lesz ebből?
Az öreg nyugodtan folytatta:
— Aki Fer fia, aki Malek fia, aki Madar fia, aki Kenana fia, aki Kazima fia...
Bálint ur ásitott.
Az öreg folytatta:
— Aki Modreka fia, aki Eliás fia, aki Modar fia, aki Názár fia, aki Moád fia...
S a nevek tengerét sorolta még el, mignem visszakerült Mahamedre és a születésére.
A bég már akkor nem volt a szobában. Nesztelenül kionsot, hogy a dolgait folytassa. A folyosón Mayláddal találkozott, aki szintén aludt, s most Bálint urhoz ment volna, hogy felköltse.
— Ne zavard őt, — mondotta a bég.
— Pap van nála. Az igaz vallásból nyer oktatást.
— A török vallásból?
— Abból, — felelte mosolyogva a bég.
És tovább sietett.
Maylád kővé meredten bámult utána.

XXV.

Még a perzsa gyászmenet el se vult, Gergely megfogta Évának a kezét, és megindult. Belefurakodott a tömegbe. Utközben szólt a cigányának, meg Mekeseynek:
— Gyertek! Baj van!
Akkor aztán Mekesey vette át a vezérletet. Széles vállalval utat nyomott a sűrűn álló népesorponon. Amazok odaát nem furakodhattak a szent me-

neten keresztül. Egyrészt a rendtartó katonák nem engedték volna őket; másrészt az a sok handsár, amelyet ma a vallási düh villogtatott, mind ellenük fordult volna.
A mohamedánusok meg a zsiiták különben is gyűlölik egymást. A zsiiták azt tartják, hogy Mohamed csak bitrolja a prófétaságot. A törökök meg azt tartják, hogy a perzsa nép eretnek és becsület nélkül való.
Végre sok nyomakodás és lökdösődés után kibontakoztak a néptömegből, s egy mellékutczába érkeztek, amely sötét volt.
— Fussunk! — szólt Gergely. — Az agát láttam meg Jumurdásakat.
És megindultak a sötétben. Futottak. Legelő a cigány futott, pedig azt se tudta, hogy miért kell futni? Végre is egy alvó kutyacsoportba szállt bele, s felbukott. Egy kutya fellsivalkodott, a többi ijedten robbant széjjel.
Mert tudni kell, hogy Konstantinápoly a kutyák paradicsoma. Ott vagy ninesenek udvarok, vagy ha vannak, a házak tetején vannak; hát a kutya nem fér el sehova. Azok a vörösszörű rókaformájú ebek százával lépik néhol az utcákat. A török nem bántja őket, sőt mikor egyik-másik kutya kölykezik, a kapuja mellé vet egy rongyot, vagy gyékény-darabot, hogy segítsen rajta. Azok az ebek takarítják, tisztogatják Konstantinápolyt. Még a mi időnkben is, a négyszögletes bádog szeméttartókat minden török a kapuja mellé üríti. A szemetet a kutyák megeszik. Mindent megesznek, ami nem vas és nem üveg. És nem is rutak, nem is vadak azok az ebek. Akármelyiknek pattint az ember, hálásan és örömmel csóválja a farkát. Nines olyan köztük, amelyiket meg ne lehetne simogatni.
A cigány elcsésére megállt az egész társaság, és Gergely nevetett:
— Ördög vigye el magát, Sárközi, — mondott, — minek fut ilyen bolondul?
— Ha kergetnek, — felelte a cigány feltápászkodva.
— Nem kerget itt már senki. Hallgazzunk.
Az utca esendes volt. Csak a távolból hallatszott még a perzsa vad üvöltése.
Egynehány percig hallgattak. Fültek, hogy jönnek-e a nyomukban?
— Én már nem futok tovább, — szólt Mekesey elszántan. — Ha valaki rám támad, belészuram a dákosomat.
De nem jött senki.
— Nyomukat vesztették, — szólt Gergely. — Hát Sárközi barátom, hol hálunk?
— A hold mindjárt felkel, — felelte a cigány. — Nekem van egy ismerősöm, akinél meghálhatunk. Hanem az egy kicsit messze van még: a Jedikula mögött.
Jancsi megremeztet:
— A Jedikula mellett megyünk el?
— Ott, — felelte a cigány. — Egy nyílövésznyire van az a koresma.
— És azt mondod: kisüt a holdvilág?
— Kisüt. Nem látja, hogy világosodik az ég alja? Sietnünk kell. Az a koresmáros görög. Az a mi orgazdánk. Jópénzért ruhát is ad.
— Nem lehetne-e körülnéznünk a Jedikulát? — kérdezte remegő hangon Jancsi.
— Az éjjel?
— Az éjjel.
— Lehet, ha éppen olyan sietős, — felelte a cigány. — Csak le ne füljenek bennünket.
Azzal megindult a fiuk előtt. Óvatosan átlépte a heyerő kutyákat, s hogy a hold kisütött, mindenütt azon az oldalon ment, amelyik árnyékban volt.

XXVI.

Alvó házak és alvó utcák. Csak a kutyák esaholnak időnkint. Schol egy emberi lélek.
A hold apró faházakat világít meg. Mind egyforma ház. Egyemeletes. Két rostélyos ablak az emeleten, de csak farestélyos. Azok a hárem-ablakok. Aztán közben egy-egy kőház és megint a faházak végtelen sora.
Egy háznál megáll a cigány, és int, hogy esendesen legyennek. A házban gyermek sir és férfihang hallatszik. Aztán egy nő hang. Perzsa az ablakon nines sehohé üveg. S kihallatszik, ahogy a nő kiáltja:
— Szeszini kesz! Hunyadi gelijor! (Hallgass el: Hunyadi jön!)
A gyerek elhallgat. Utasaink sietve haladnak tovább.
Még nines éjjel, mikor a holdvilágos, csillagos tenger ragyog fel egy kanyarulatnál a szemük előtt.
A cigány ismét hallgatódik, azután halkán beszél:

— Itt esónakba kell ülnünk, ha ugyan találunk esónakot, s megkerüljük a Jedikulát. Mert a Jedikula tulsó részén van az a koresma.
— Hát itt iszik a török? — kérdezte Gergely.
— Abban a koresmában iszik a török is, — felelte a cigány. — Van egy belső szoba, ahol csupa török iszik.
Ide-oda járkált a homokos parton, végre egy cölöp mellett esónakot talált.
Abban a pillanatban egy kis barnaruhás nő alak denevéreként suhant ki az utcából, le a parton a cigányhoz.
A cigány meglepetten nézett rá.
— Te vagy, Cserhán?
A vajda leánya volt.
— Hol vannak a delik? — kérdezte lihegve.
A cigány a házsor árnyékára mutatott, ahol Gergelyék hallgatózza álltak. A leány odafutott. Megragadta Évának a vállát:
— Veszedelem fenyeget! Egy hollóképű aga jár a nyomotokban husz katonával.
Eva Gergelyre nézett. Nem értette, amit a leány beszél.
— Folytasd, — mondotta Gergely a leánynak.
— Nálunk volt az aga, — folytatta a leány, — alig hogy ti elmentetek. Össze-vissza kutatták az összes sátorokat, és karddal ütötték az apámat, hogy mondja meg, hol vagytok? A barlangba is bementek.
— És ti a nyomunkba vezetétek őket?
A leány a fejét rázta:
— Nem. Két okból nem. Az egyiket nem mondom meg. (És itt Évára nézett.) A másik ok az volt, hogy Sárközi veletek jött, s talán megölték volna.
— Elég őszinte vagy, — szólt Gergely nevetve, — mi már találkoztunk velük.
— De jönnék! A nyomotokban vannak! Jertek hamar! Fussatok!
— Úljetek a csónakba, — mondotta Sárközi.
— A tengert a hold süti, — felelte a leány.
— Mindegy, — felelte Gergely. — Több csónak itt nines. Ha meg is látunk, idő telik belé, míg esónakot keritenek.
Ezt mondva, megindult a csónak felé.
A hold megvilágította a tengert, s a magas bástyafalat, amelynek közepén a négy torony négy hegyeskalapu óriás-ként sötételt bele az éjjeli viláosságába.
Mikor a csónakhoz értek, fegyvercsörgés hallatszott az utcából.
— Jönnék! — szólt megriadva a leány.
A békák nem ugrálnak gyorsabban a vízbe, mint a mi utasaink a csónakba.
— A csónak szük! — kiáltja Gergely.
De a szava bevezetett abba az üvöltésbe, amely a parton felhangzott.
A leány is a csónakba ugrott. Mekesey elkapta a cigánytól a két evezőt, s egyetlen roppantással leszakította róluk a szíjakat.
— Úljetek le, — mondotta hátrafordulva.
— Tassztsd el a csónakot! — kiáltotta Gergely.
Mert a csónak melle a parton feküdt.
— Még nem, — felelte Mekesey.
S fölemelt lapáttal várta a törököt, aki a társait száz lépéssel is megelőzve nyargalt feléjük.
— Gyere csak, dervis! — mondotta dühösen Mekesey, — gyere!
Jumurdásak azonban látva a felemelt lapát, visszahőköl. Csak a leeresztett handsár villogott a kezében.
— Gyere no! — kiáltott rá újból Mekesey.
S nehogy eltaszította volna a csónakot, hanem még kiugrott belőle, és nekiszaladt a lapáttal Jumurdásáknak.
A dervis visszafutott.
— Siess! — kiáltott Gergely.
Mekesey nyugodtan ballagva ment vissza a csónakhoz, s egyetlen lökessel elválasztotta a parttól.
Eközben odaérkezett még valami tíz

török, s bősü üvöltésük kísérte a csónak lengedezését.
De csakugyan nagy volt a teher. A csónak széle alig arasznyira állt ki a vízből. Mozdulatlanul kellett ülnök, hogy a csónak ne himbálódzék.
Amazok a parton fel-alá futkostak, hogy csónakot keritsenek.
(Folytatása következik.)

Hunga-Win-Gro

A LEGKEDVESEBB KARACSONYI AJÁNDÉK AZ Ó-HAZABÓL.

Az általunk direkt importált legkínálóbb magyar borok, pezsgőborok, szilvívrium, cognac és likörök különféle fajából összeállított 12 eredeti üveget tartalmazó HUNGAWINGRO borosládák választék szerint \$7.50, \$10.50, \$15, \$18 és \$20 árákban megrendelhetők nálunk. — Rézletes prospektust szivesen küldünk. — AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINEGROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY. — LEOPOLD MOLNÁR, Pres. 41 Park Row, NEW YORK, City.

CAFÉ BRESLAU

MAGYAR KÁVÉHAZ

188—190 második Avenue, New York a 12-ik utca sarkán.

— Kíttűnő M A G Y A R konyha. — Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

AZ ÖREG BANYASZ

nevű szálloda és vendéglő tulajdonosai ajánlják üzletüket honfitársaik szives támogatására. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban — a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a legpompásabb magyar konyha.

PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE, 512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

VIOLET ARZCREAM

Májfolt, szeple ellen legjobb a világon. Új arczbort ad. Ára 50 cent.

GLADIATOR

legjobb haj- és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett hátróvá megküldi a feltaláló: Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOT, FORDULJON NAAR MANFRED

békebíróhoz,

15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J., aki tanácsot, segítséggel látja el. MAGYAR, NEMLEI, TOT, LENGYEL stb. TOLMACS MINDIG KÉZNEL.

A NAP

A magyar újságírás szociológusa, Magyarország legünneltebb és legolvasottabb lapjának főszerkesztője: Braun Sándor. Politikai főszerkesztő: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kalmár Antal.

A NAP a 48-as eszmény legünneltebb katonája s a 67-es politikai legolvasottabb lapja.

A NAP nemcsak a legkínálóbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.

Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.— Félévre \$3.— Negyedévre \$1.— Kiszámlázások kifizetésekkel küldi.

A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Széllárd-u. 9. sz.

Fényképezési Műterem

Ha ezen hirdetés kivágása s behozása, minden tucatszám kép után kap INGYEN egy életnagyságú képet A legjobb felvételek. VAC-ERNAP IS NYITVA S. ROBINSON fényképész

1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS

passacel pénzküldő budapesti irodája IV., Sütő-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHALY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ

MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTÓINTÉZETE 127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.

PENZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.

Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.

Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utalványozást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.

FIÓKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. PHILLIPSBURG, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

„CSAK EGY KISLÁNY...”

Irta: Ferke Agost.

Csinos fiú volt és sokat mulatott. Ritkán aludt többet két-három óránál. Éjjelente. Sokat ivott; szerette a cigányt és a hangos dárúdózást, a nőket pedig keveset törődött. Mint gazdatiszt a legpontosabban teljesítette kötelességét, sőt egyenesen kiváló alkalmazottnak volt mondható. Ezért a gróf nem is bánta, ha a besugó mondogatták, hogy Forgács ur ma éjjel itt, vagy ott mulatott és csak úgy szórta a pénzt.

— A saját pénzét veri el, — szokta felelni. — Télem soha egy krajczárt se kért mulatozására.

— De honnan veszi azt a sok pénzt? Nem fél a méltóságos gróf ur, hogy...

— Dehogyan felel! Először is van saját vagyona, mely két év előtt meghalt atyjáról maradt rá, másodsor pedig, sohasem hiányzott csak egy fillér is a rábizott összegéből.

— Mindig álmosan jár-kel... — De azért sohasem követett el mulasztást. Mindig ott van a helyén. Magam is meggyőződtem róla, igen sokszor. Lelkiismeretesebb, mint akár melyik más alkalmazottam.

— Hát, csak gondoltam, hogy jó lesz a méltóságos gróf urat idejekorán figyelmeztetni.

— Felesleges volt. Jól ismerem Forgácsot és a többi is jól ismerem, — szolt a gróf, a „többi” szót erősen hangsúlyozva s a besugó szegyenkeze távozott.

Forgács pedig ivott, dözsölt, mulatott tovább. Minden este hangzott dalától a falu főterei korezmája és éjjel után cigányzene kísérte az utcán, mikor tántorgva hazavetődött, hogy még egy keveset alhasson hajnalig.

De már néhány nap óta hiába várta a korezmáros legjobb vendégét. Sehogy se tudta megérteni, mi lehet az oka, hogy Forgács nem mutat többé. Láttá, hogy nem beteg, mert minden reggel kilovagolt a földekre és frissen, rózsapiros arccal ült a nyeregben, nem mint eddig, sápadtan, görnyedten, álmosan, bőbiskolva.

Egyszer elébe toppant.

— Forgács ur, kérem, miért maradt el? — kérdezte alázatosan. — Talán megharagudott valami miatt? Pedig mindig a legnagyobb gondot fordított Forgács urra, mert mi megbecsüljük ám a jó vendéget!

— Nem mulatok többé! — felelte vigyan a fiatalember. — Megjamborodtam. — És ezzel tovább lovagolt. A korezmáros pedig ámulva esoválta a fejét és biztosra vette, hogy nyakára hágot örökségének, azért vonult most vissza a zajos élettől. De táva maradt a szája, mikor az ispán egy este azt mesélte, hogy Forgács, az inspektor ur megvette a legszebb házat a faluban.

— Megvette?... Hát van még pénz?

— Van ám, korezmáros uram! Gazdag ember volt az atyja!

— Hát akkor miért nem vett birtokot magának azon az örökölt pénzen? — Mert hamar elprédálta volna. Akkor így gondolkodott, de most sajnálja, hogy nem vett. No, de maradt még elég szép vagyona. Nincs oka panaszkodni.

— És nem mutat többé? — Vagy csak egy időre ütött hozzá a szolidaritás?

— Megnősül.

— Mit?... Ugyan!... Kit vesz el?

— Az erdész leányát, ki most nemrég jött haza Pestről, a nevelőintézetből. — A Sárkát?... Hát az már igaz, hogy szebb leányt az egész országban hiába keresne!

— De egy fillérje sincs! — vágott közbe a tanító.

— Kell is az olyan szép leánynak! Van helyette Forgács urnak! Ő megengedheti magának, hogy szegény lányt vegyen feleségül.

— És szereti?

— Minden szabad percét ott tölti. Egészen behelöndült. És a leány is fülig szerelmes a pénzes fiuba.

— Ejnye, ejnye, — szolt bólogatva a korezmáros — így hát elvesztettem legjobb vendégemet.

— Nem hinném, — felelte hunyorgatva az ispán. — Aki megszokta a mulatozást, az nem mond le róla végképp. Ugy hozzá lehet szokni ahhoz, mint a kártyához. Tudom magamról. Szerettem én is a feleségemet! Mégis hiába sirt, hogy ne kártyazzam többé... Megesküdtem ezerszer, mégis kártyáztam, és hiába téptem a hajamat azután, ha az utolsó krajczárom is eluszott. Látjuk mi még Forgács urat a maga portáján!

— Bár ugy volna, — morogta a korezmáros.

— Ugy is lesz a! Egy hetet nem adok neki, azután, hogy elkerültek az oltár elől. S ha nagyon, de nagyon szereti a feleségét, hát azt is elhozza majd ide magával, — s jaj az asszonynak, ha elengedi a férjét egyedül!

— Okos lány az. Mint asszony is fogja tudni, hogyan bánjon vele!... — Mig a korezmáros így beszélte róla, addig Forgács karonfogva sétált menyasszonyával az erdészhez mögött levő fenyvesekkel teleültetett kis kertben, végig az árnyas úton, mely lassu kigyózással vezetett fel a hegyoldalra, a vadszőlővel befuttatott lugasig, hol a szülők várták őket a vacsorához.

— Sárka! Sárka! — hallatszott az anyja hangja.

— Jövünk már! — kiáltotta vissza édesen csicsorgó hangon a leány.

— Hagyd őket! — dörmögte a korán megöszült, hófehér szakállu erdész. — Sok mondanivalójuk van azoknak, három héttel a lakodalmuk előtt!...

— Ugy-e, nem mégy többé mulatni? Soha! Soha! — szolt sugva Sárka és nagy fekete szemét szigorúan függesztette a vig fiura, ki elbűvölten esodálta az előtte álló madonna-szépséget.

A nyári nap utolsó sugarai átlopódtak egy pillanatra a sűrű lombzaton, melyet a lágy esti szellő nyitott számlukra és ráragyogtak Sárka sűrű szőke hajára, mely úgy csillogott, mintha szinaranyból volna.

— No, miért nem felelsz, Imre? Talán máris megszegted a szavadat? — kérdezte komolyan a leány, mikor látta, hogy a fiatal ember szótlanul, révedező szemmel néz rá és gépiesen ajkához emelt kezét csókolgatja.

— Mit szegtem meg?

— A szavadat, hogy nem mégy többé mulatni.

— Dehogyan, Sárkám! Hová gondolsz? — Ne is, édesem! Mert, amily igazán szeretlek most, oly igazán megvetnélek akkor. Nem mennék hozzád feleségül, mert nem tudnék hinni a pap előtt mondtok esküdnek, ha most, mikor oly nagyon szeretsz, el tudnál tántorodni elhatározásodtól, hogy nem mulatozol, hogy nem dözsölsz többé.

— Nagyon szerettek! Imádlak!

— Én ugyan nem bínnám, ha mulatnál, de fájna hallanom, ha azt rebesgetnék rólam, hogy én csak azért mentem feleségül ahhoz a korpely Forgácshoz, mert jómódu, pénzes, nekem pedig semmim sincs.

— Sárkám, ne beszélj így!

— De így kell, hogy beszéljek. Csak úgy tudjuk elhitetni az emberekkel, hogy szeretjük egymást igazán, határtalanul, — szolt a lányka, fejét szelíden völegénye vállára hajtva — ha le tudsz mondani értem a mulatozásról, korpelykedésről. Nagy áldozat, érzem, de talán megérdemlem?!

— Mit ne tennék meg érted? — szolt megilletődve a fiatal ember. — Csak nem tételezed fel rólam, hogy...

— A becsületszavadat adtad!

— Azt. Az pedig felér a legszentebb esküvel. Ismerem a te érzékeny lelkedet és tudom, hogy nem bocsátanál meg sohasem.

— Talán megbocsátanék, mert szeretlek, de fájna, hogy nem tudnának beszélni többé.

— Ne aggódj, drágám; maga az örök se tudna eltántorítani.

Sárka nem felelt; boldogan csókolta meg völegényét azután, mintha szegyné tettét, előre futott és meg sem állt a lugasig, hol szülei várták. Forgács lassan követte és azon gondolkodott, hogy ő most mennyire más embernek érzi magát. Kiveszett belőle, mintegy varázsütésre, minden könnyelmű hajlam. Nem vágyik soha a korezmába. Utálja az italt, gyűlöli a cigányt és önmegvetéssel gondolt vissza a közelmúltjára, mikor nap-nap után éjjel tájban ittasan tántorgott hazafelé, csak azért, mert ő, ki a fővárosban nevelkedett, nem találta meg a kis faluban a műveltségének megfelelő szórakozást, a hozzá méltó társaságot. Be megváltozott egyszerre! A csendes, családi körben töltött esték: menyasszonya szépsége és bájos komolysága; az öreg erdész meséi és felesége egyszerű világnézete: meggyógyították beteg, fékezhetetlenül gondolt lelkét. Felesleges volt arra adni becsületszavát, hogy nem mulat többé, amugy se tette volna! Hiszen bensejében hálát adott az Istennek, hogy Sárka kiragadta abból a rendetlen életből, mely előbb-utóbb megmérgezte volna egész szervezetét s talán a lelkét is!

De egy este, néhány nappal az esküvő előtt, másfél hónapig tartó józan élet után, mikor az erdészektől este tíz óra tájban hazafelé ment, a korezmáros mellett elhaladva cigányzene ütötte

meg a fülét.

Megállt. Hallgatózott. Éppen az ő régi nótáját huzta.

Az erdészéknél aznap este megittak négyen egy üveg jó, öreg bort, „a házi-asszony egészségére”, ki névnapját ülte. Még most is érezte a zamatos ital melegét: úgy huzta be a korezmába valami, de szilárdan ellenállt, csak a cigányt hallgatta kívülről. Egyszerre csak rákezdtek a „Csak egy kislány van a világon...” nótára, s a következő perczben Forgács bent termelt a füstös helységben, hol a tanító, az ispán, a bíró és a korezmáros hangos éljenzése fogadták.

Nem akart maradni, csak azért jött be, hogy adjon a cigánynak egy tizest azért a nótáért.

A mulatozók éltették Sárkát. Erre persze neki is kellett innia egy pohár bort, aztán még egyet és még egyet, s mikor hajnalodni kezdett, ott ült egyedül, ittasan, előtte az asztalon tíz üres üveg és tíz száll égő gyertya, a cigány pedig még folyton huzta a „Csak egy kislány van a világon...” nótát.

— Hé, Zsiga! — kiáltotta bamba, zavaros tekintettel, s a primás odasompolgott melléje, jobbra-balra hajlitgatva derekát, mint a kigyó:

— Parancsoljon a nagyságos ur!

— Tudod-e, Zsiga, hogy én becsületszavadat adtam arra, hogy nem mulatok többé.

— A becsületszavát? — álmélkodott a cigány, ki azt hitte, hogy ezzel kedvében jár a mulató fiatal embernek.

— A becsületszavadat, — szolt elcsukló hangon és zokogva leborult az asztalra.

— Azért nem kell sirni, nagyságos ur! — próbálta csitítani a primás. — Hát mi az a becsületszó? Hát mit lehet venni azon?

— Hallgass, mert levágok, te nyomorult! Vagy nem, nem... gyer' ide, testvér, hadd öleljelek meg, hiszen már nekem sincs becsületesem, — szolt nagyot köpve és átölelte a cigány nyakát.

— Mit huzzak, nagyságos ur?

— A „Csak egy kis lányt!” Azt huzd el még egyszer!

S mikor a nóta véget ért, elkomorodva kiáltotta:

— Ide nézz, Zsiga! Nem fog utálni, nem fog megvetni a Sárkám, ha meg is szegtem a becsületszavadat! Ide nézz!

Ezzel előrántotta a zsebéből revolvert, melyvel eddig borokozta jókedvében a tükörbe s a falon függő képekbe szokott lövöldözni.

— Jaj!... Nagyságos ur!... Az Istenért... Tegye el a kezét a fegyvertől! — kiáltotta ijedten hátrálva a primás, a banda pedig egyszerre eltűnt az asztal alá.

— Ne féljete, barmok, nem bántlak!... A tükröt se lövöm darabokra, — szolt az éppen uj üveggel, új gyertyával belépő korezmáros. — Nem bántok én senkit, semmit, csak magamat, mert megszegtem a becsületszavadat.

S mielőtt a középső korezmáros odaugorhatott volna, hogy elrántsa kezét, a fegyver eldőrdült és Forgács egy ostoba kis kerek sebbel a halántékán a földre zuhant. Még egyszer felnyitotta szemét egy pillanatra s halkán utolsót hörögve sugta:

— Sárkám!... Kijózanodtam!...

I. BOSS
111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
Mindenféle sziverek és dohányok — importálja. —
KÜLÖNÖSEN A KOSSUTH ÉS GROF BATTYÁNYI DOHÁNY.
Megrendelések nagyban és kicsinyben vidékre is.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR

volt csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta-, távirtdé és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa

Jelenleg chicagói kórházi igazgató-őorvos, konzultus orvos, a legkülönfélébb és leg súlyosabb betegségeket a legudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol!

Dr. LOUIS BOTTLIK
420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilenczedik utca sarkán
— Kitünő ételek és italok —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

YOURKVILLE BOULEVARD
előkelő magyar kávéház a felsővárosban
1393 MÁSODIK AVENUE
Tulajdonos:
BIRNBAUM L.
a 72. és 73. utcák között.
MIDENNAPO CZIGÁNYZENE
— Kitünő magyar ételek és jó italok. —
Pontos kiszolgálás.
POMPAS BILLIARDOZÁSTALOK.

THE 'STATE BANK'
AZ ALLAM BANKJA
378 Grand Street, New York City.
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. L., alpenztáros Kneisel János.
Tőke, felesleg, nyereség, \$1,000,000
Betétek több, mint 16,000,000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részében.
HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. magyar közjegyző
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSEG.
Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.
Oszlatyok alakulhatnak Amerika minden magyarlakta helyén.
Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
Takarékbetétek után 4 százalékos — fizet. —
10 AVENUE ÉS PEARL ST. sarkán.
SOUTH LORAIN, OHIO.

The Friedman Print
215 BOWERY — NEW YORK.
Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.
— Kitünően felszerelt magyar nyomda. —
Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legvilágosabb arany árpából, malátából és mézhatáros cseh komlóból főzik.
FELTÉTLENUL JOBB BARMILY IMPORTÁLT SÖRNEL.
ELIZABETH, N. J.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek céljából.

NEW YORK ALLAM.
Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.

Kiss Emil, 104 Second Ave., New York. Tíz év óta fennáll.

Németh János, 457 Washington street, New York.

Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York. Pénzküldés, hajójegyjroda és közjegyzői hivatal.

The Oriental Bank, 152—154 Broadway, New York.

Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.

Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM.
B. Hender, successor to A. Hender Son & Co. Cassandra.

Pénzküldemények Magyarországra és Európa bármely részére olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalakra az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.

First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.

Alapitoke \$500,000.00, tartalékalap és szét osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.

Róth József és Fial, a Monongahela- völgynek legrégibb bankháza, saját épületben, 80-dik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.

Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legolcsóbb árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel állítanak és a konzultus hitelesítést beszerzik. Czim: Jos. Roth and Sons.

Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takaréki és Hitel Társulat, Duquesne.

Alapitoke és főössleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegyeladás és közjegyzői iroda.

Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1346 Penn Avenue, Pittsburgh.

Megbízható pénzküldő és hajójegyelásztó. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyeknek elintézését.

Tomcsányi József, Homestead és Duquesne. Klein Arthur, Rankin, Pa.

Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.

Karl G. Árpád, Uniontown, Pa.

Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM.
The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompanyája, Bonne Terre.

Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00. R. R. S. Parsons elnök, F. J. Tomure alelnök. F. H. Dearing titkár és pénztáros.

OHIO ALLAM.
Percezl Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland.

The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown. Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ALLAM.
Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.

Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.

NEW JERSEY ALLAM.
Rizsák János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul fűmel ügykezelésének irodája: Fiume, Andrássy-ut 22. Magyar amerikaiak, kik az ó-hazában nehézségeikkel találkoznak, forduljanak oda.

ZASZLÓ, JELVÉNY, MISERUHÁK
Saját készítésű legértékesebb egyiptomi zászlok, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények.

Bálok és ünnepégekhez szükséges szalagok és díszítések rakatára.

— Jutányos árak. —
LITVAY JÁNOS
8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O

ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.

Alapított 1864-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.

Alapitoke \$50,000.00
Tartalékalap és szét osztott nyereség 75,000.00

Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.

Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztárnok.